Elegantie minores Auguſtini dati

cc xxxx iiij ... v

c xxxx iiij ... iij

x xxxx iiij ...

Gu^ cccc xlq ... iiij

¶ Auguſtini dati ſenēſis Iſagogicus libellus ī elo-
quentie precepta ad Andream domini chriſtoferi fi-
lium feliciter incipit.

CRedimus iamdudū a pleriſqꝫ viris eti-
am diſertiſſimis perſuaſi:tum demum
artē quempiā in dicēdo nōnullā adipi-
ſci:ſi veterū ſectat' veſtigia/ optima ſibi
quiſqꝫ ſemp ad imitandū propoſuerit.
Neqꝫ eñ qui diutius in .M.Ciceronis lectione verſa
tus ſit:nō in dicēdo ⁊ ornatus ⁊ copioſus eſſe poterit
Nam ⁊ horridiora crebrius cōſectati:ipſi qꝫ aridi ie-
iuni ⁊ inculti fiāt neceſſe eſt.Lectitāti igit̄ mihi cicero
nis volumīa(quē eloquētie parentē appellauerī)pau
ca annotatione digna viſa ſunt:qbus ſi vtemur vul
gariū ſmonē aſperāti:ad eloquētiā,primi' accedem'

¶ Primum preceptum:varietati
commutationiqꝫ vt ſtudeamus

¶ Sed cum id imprimis quiſqꝫ admonendus ſit:qd
rhetor ille diligētiſſimus ⁊ inſignis admodū orator
Fabius quītilianus de orationis partibus dicere cō
ſueuit.Neqꝫ eñ leges ſunt oratoꝝ/quadā veluti īmu
tabili neceſſitate ꝯſtitute:nec rogationibus(vt idē di
cebat)plebiſue ſcitis ſancta ſunt iſta precepta : ſed vti
in ſtatuis/picturiſ/poematibus ceteriſqꝫ:ita quoqꝫ in
exornāda viri eloquentis oīone plurimū ſemp robo
ris/ac venuſtatis habuit varietas:atqꝫ(qd dici ſolet)
tenendū/cauendūqꝫ illud eſt ante oīa:ne ars vlla dicē
di(ſi fieri poteſt)eſſe videat̄.Hec igit̄ lex prima cōmu
tatiōis/varietatiſqꝫ:quā eruditoꝝ aures non difficile
iudicēt.Hoc igit̄ iacto fundamēto:perpauca deīceps
ſcribā(Andrea amice ſuauiſſime)que etſi nō ſemp vt
plurimū/tamen his rationibus tibi ſeruanda erunt:
ſed iam noſtri inſtituti ita naſcetur exordium.

Secundum preceptum de ſitu ſup-
poſiti verbi & appoſiti in oratione.

Plerunq; eñ qui oratorie artis floribus ac falera-
tis (vt aiunt) verbis ſtudeant: contra tritã vulgatãq;
grãmaticorũ conſuetudinẽ dãnantes: qđ in calce ab
ſolute orationis locare cõſueuit: id illi potius coaptãt
initio: quod omne tibi exẽplo erit manifeſtius. Scis
plenam orationem conſtare tribus partibus qđ ſup
poſitum (vt eorum ipſorũ vocabulis vtar) quod ver-
bum quod appoſitum vocant. Dicunt igitur grãma
tici. Scipio africanus deleuit carthaginẽ. Oratio-
ris vero eloquij homines conuerſo potius vtunt̃ or-
dine. Carthaginem ſcipio africanus deleuit. Illi. M.
T. Cicero vtitur familiariter. P. lentulo. nos vero. P.
lentulo. M. T. Cicero familiariter vtit̃. Quibus pla
ne exemplis patere arbitror: appoſitum primũ in ora
tione: ſuppoſitũ medium: nouiſſimũ vero locũ verbũ
tenere. Sed & ſi qđ (p grãmaticorũ more) poſt appoſitũ
ſitũ erit: id ĩitio orõnis poni ſolet. Cui⁹ rei exẽpla ſub
nectã. Scipio emilianus euertit numãtiã vrbẽ opulẽ
tiſſimã hyſpanie. Hyſpanie opulẽtiſſimã vrbẽ numã
tiã ſcipio emilian⁹ euertit. Nõ ignoras multa eẽ gñra
epiſtolarũ. Epiſtolarum genera multa eſſe non igno
ras. Ligurgus cõdidit ſanctiſſimas leges lacedemo-
nijs. Lacedemonijs ſctĩſſimas leges ligurg⁹ cõdidit.
mltaq; cõſili rõne. Appoſitũ igit̃ plerũq; pncipio ap
ponit̃: ſuppoſitũ medio: fine verbũ. vt Ariopagũ ſolõ
ſalaminus pmũ ↄſtituit. vbi grãmatici dicũt. Solon
pinus ↄſtituit ariopagũ. Ceterũ diuerſis ordinibus &
locis collocãde ſũt ptes p auriũ iudicio qđ qdẽ ſolo
vſu cõparat̃.

Tertiũ pceptũ de aduerbiorũ ſitu

Iam vo de aduerbijs (q ſũt veluti adiectiua vborũ)
dici põt paſſim: vbi vis loci ponẽda eẽ vbi demũ apti
us ↄgruere viſa fuerit: modo ĩ pncipio: mõ ĩ fine: mo

do interiecta ĩter vtrũqꝫ.qua in re diligẽti vtendũ eſt
ꝯſilio.Sed prope verbũ frequẽtius ꝑuenuſtã reddũt
orationẽ.vt fabius maxim⁹ añ alios fortiter atqꝫ aĩo-
ſe pugnauit.C.lelius ſcipione familiariſſime vtebat᷑.
Clemẽtiſſim⁹ ceſar hũiliter ignoſcebat.nc̄ v̊o ad reliq̃

Quartũ preceptũ ē de p̄poſitionũ ⁊ integraꝝ
plerũqꝫ orõnũ interiectione ĩter ſubſtãtiuũ ⁊ adiectiũ

Prepoſitiones ꝑpulchre inter ſubſtantiua atqꝫ
adiectiua noĩa interijciunt᷑.vt feraci in agro ornatiſſi
mo ĩ loco.maximas ad res.hãc ob cãm.iuſtis de cau-
ſis:aliaqꝫ huiuſmodi ꝯplura.Nec p̄poſitões ſolũ: ſed
alia p̄terea eiuſmodi nũc ſumemus exẽpla.Maxĩa
in republica diligẽtia.magna ĩ parẽtes pietas.ĩcredi
bilis ĩ oẽs ciues obſ᷑uãtia.ſũma in hoſtes liberalitas

Quintũ preceptũ eſt de interiectiõe genitiuo
rum inter duos nominatiuos ⁊ econtra

Atqꝫ etiam pucherrimum ĩter duos caſus/puta
noĩatiuos duos aliq̃d ꝯtinue ponit᷑ vt oĩa reipu. iura
ꝯſtãtes militũ animi magna ſceleratoꝝ hoĩꝫ flagicia
E cõuerſo ẽt cõſtituta ac trãſpoſita orõ pl̕imũ exornat
vt hui⁹ claritudo viri.hui⁹ quirites auctoritate loci.

Sextum preceptum de adiectiuorum ſitu.

Venuſte etiã plerũqꝫ p̄cedit adiectiuũ.nomẽ ſub
ſtantiuum.vt tua dignitas.optima v̓tuſ.diuinũ inge
niũ.exq̃ſita doctrina.Magni eñ refert/quo loco q̃qꝫ
dictio ſita ſit.qđ teſtat᷑ Boeti⁹ ĩ his cõmẽtarijs:quos ĩ
ariſtotel' libꝝ ꝯſcripſit.vbi ⁊ ciceronis ⁊ virgilij ponit
exempla.Boetij aũt ipius hec verba ſunt.Etẽim quã
tum ad ꝯpoſitionẽ orõis ſpectat/maximũ differt:quo
v̓ba ⁊ noĩa p̄dicatõis ſine ordine ꝓferant᷑. Multũ eĩ
intereſt in eo qđ ait cicero ad hanc te amentiã natura
pepit:volũtas exercuit:fortuna ſeruauit:ita dixiſſe vt
dictum eſt:an ita ad hãc te amentiã pepit natura:exer
cuit volũtas:ſeruauit fortuna.Sic eĩ minor ē ſentẽtie

magnitudo. minuſq; in ea lucet id quod ſi ſic cõpona tur eminet: et ſeſe volentibus hoĩm auribus animiſq; patefacit. Rurſus cum dicit virgilius paciq; ĩpo nere more: potuiſſet ſeruaſſe metrũ ſi ita dixiſſet morẽ q; ĩponere paci. ſed eſt debilior ſonus: nec eo ictu verſus tam preclare vt nũc cõpoſitus diceret: quod idem nõ eſt apud dyalecticos. hec boetius. Nũc ad reliqua.

VII. preceptum de ſitu negatiue dictionis.

¶ Negatiua dictio apte in calce orationis ponitur: vt preſtantiorem te vidi neminem. Scipione clariorẽ in bellicis laudibus inuenies neminẽ. Tua erga me beniuolentia/ tuo in me aĩo gratius eſt nihil. qui te ardẽtius amet: habes neminem.

VIII. preceptũ de poſſeſſoris ante poſſeſſionem ſitu.

¶ Sed et poſſeſſor añ poſſeſſionem vt optimi viri diuitie: preſtantis viri virtus: prudẽtiſſimi hoĩs ꝯſiliũ.

IX. preceptum de vſu gerũdiuorum nominum ꝓ gerundijs.

¶ Quid vero pulchrius: q̃ ſi pro gerundijs que appellant vtamur gerundiuis nominibus. Ac tritũ eſt priſciani exemplum. veni cauſa amãdi virtutẽ. veni amãde virtutis cauſa. gratia gerendi bella: gerendoꝝ bellorum gratia. ad amplexandam virtutẽ: magis q̃ ad ãplexandũ ṽtutẽ. Que vna ꝑceptio optĩa ẽ. crebraq; eiꝰ apd̃ M. T. Aliosq; eloquẽtes viros fuit obſuatio.

X. preceptum de congruentia nominis relatiui plerunq; cum coſequente.

¶ Nunc autem multa conficiam: que ſi diligẽter aduerteris: aut parum ornatus latino ꝓducent eloquio. Sed id mihi imprimis animaduertendum videtur: vt cum tria fuerint antecedens conſequens et eoꝝ medium relatiuum nomen/ ſi ſit id conſequens/ vel ho-

minis vel rei cuiuſpiam proprium nomen relatiuū
conſequenti ſemper congruat. Alioquin non latina
oratio fit: ſed a doctiſſimorum hominum coſuetudīe
longe aliena. Alias poteſt cum alterutro conuenire ſi
nō conſequatur proprium nomen. Quā rem facile ex-
empla declarant ⁊ priſcorū auctoritates complures.
M. Cicero. primo tuſculanarum queſtionū. Studio
ſapientie que philoſophia dicitur. Et ſexto de repub.
conſilia cetuſq; hominū iure ſociati/que ciuitates ap
pellantur. atq; iterum: ex illis ſempiternis ignibus/q̄
vos ſidera ⁊ ſtellas nuncupatis. Saluſtij quoq; illud
tritum eſt Eſt locus in carcere quod tullianum appel-
latur: innumerabilia in vetuſtis codicibus id genus
inuenias Nec id eſt grāmatice artis vitiū: quod qui-
dam ignari litterarum arbitrantur. Sed ⁊ nos aliq̄d
exemplorum afferamus. preclarum eſt ciceroīs opus
qui cato maior dicitur. nam quod catho maior dicit̄/
non latine profert̄. Conſimiliter vrbis viſceribus con
ſulendū eſt: qui ſunt ciues. perditi viri ex vrbibus pel
lendi ſunt: que eſt ciuitatuȝ pernicies: ſentina dedeco
ris. Plerumq; igitur relatiuum nomē cū eo concors
eſt quod ſequitur.

C XI. preceptum de congruentia in caſu ex
tribus eorū duorū que proximi⁹ iūgunt̄

Illud quoq; ſpectandum eſt Nam cū tria exiſtant
quorum vnum relatiuum ſit nomen: frequentiſſime
eorū duo in eiuſdē caſus exitu ꝯueniūt. nā (vt exēpli
cauſa dicā aliq̄d) Si q̄s hūc ſmonē protulerit/liber ī
quo de virtute agitur preclarus eſt recti⁹ atq; ornati⁹
dicit̄: in q̄ libro de v̄tute agit̄ preclarus ē. Cōcordant
nāq; eodē caſu ex tribus duo illa q̄ maiori vicinitate
iūcta ſūt: aliud iterū exēplum huiuſcemodi fit. Quas
miſiſti litteras ad me iocunde fuerunt Sermonem

quem audiſtis nō eſt meus. Quā exiſtimas demoſtēiſ oronē / eſchinis eſt. atq̧ huius ſermōis crebrum inuēi re poteris apd̄ veteres vſū. M. T. officiorū p̄mo. quo ruȝ aūt officioꝝ p̄cepta tradunt: ea quāq̧ ptineāt ad fi nē bonoꝝ. Virgilius. Maro. i eneide. vrbē quā ſtatuo veſtra eſt. Terenti⁹ in andria. poſt hac quas faciet de integro comedias ſpectande an exigende ſunt vobis prius. Idē populo vt placerent quas feciſſet fabulas Idem quas credis eſſe has: non ſunt vere nuptie. At q̧ eiuſmodi ſermo plurimum exornat.

Duodecimū preceptū de auxeſi poſitiuoꝝ cū per Id q̧ digniſſimuȝ eſt annotatu. vt cū poſitiua exau gere velimus noīa. vt his perprepoſitū accedat. Cice ro in epiſtola ad curionē: cui ⁊ carus eque ſis: ⁊ perio cundus. Idē d̄ oratore primo. p beati quinte frater il li videri ſolēt. Terē. i eunucho. ppulchra credo dona haud noſtris ſimilia. nam pergratum / valde gratum ſignificat: ⁊ in oratione lepide perſonat.

Tredecimū preceptū de ſuppellatiuis. cū mul to / longe / ⁊ q̄.
At ſupellatiuis / multo / longe / ⁊ q̄ adnerbia p̄pōim⁹ id qd̄ ſepenumero ppulchꝝ videri ſolet. vt lōge amā tiſſimus veſtri. multo omniū fortunatiſſimus. ⁊ ago tibi q̄ maximas gratias.

Decimumquartuȝ preceptum de comparatiuis cum multo aut longe.
Comparatiuus vero vel multo vel longe preponi ſolet. vt iuſticia multo p̄clarior eſt ceteris virtutib⁹. Et ſocrates longe aliȷs philoſophis ſapientior.

Decimumquintū preceptū de quibuſdam nomi nibus que a grecis profecta declinatonē mutāt. Illud nequaq̄ omiſerimus: q̧ cum noīa quepiam ſunt pfecta a grecis tercie flectionis ⁊ obliquos caſus habentia qui rectum ſuperant: latini oratores frequē

tiſſime caſibus accuſatiuis illorum quibuſdam im-
mutatis fingunt aliarum declinationum nomina et
genus ſeruāt. qualia ſunt poematum / enthimemata
delphinis elephantus et lampada. Que a pleriſque tertia
flectiōe proferunt poema / enthimema / delphī / elephas
lāpas. hāc tu obſeruationē diligēter manda memorie.

¶ Decimūſextū preceptum vt elegāter oſtēde
mus quidpiam nobis eſſe iocundum vtile vel hone-
ſtum: et cetera id genus.

¶ Cum autem volumus oſtendere nobis aliquid
iocundum / honeſtum / vtile eſſe: datiuis cum verbo vti
mur ſum es ē ſubſtantiuorum: quorum illa adiectiua
ſunt. Nam (ne ab exemplis diſcedam) quid aliud ſi-
gnificat hec res mihi iocunditati eſt: quam hec res ē mihi
iocūda. Idemque: ipſe mihi tue littere fuerunt gaudio:
quod eſt ad gaudium vel gaudium mihi attulerunt.
Preclara vrbis edificia ciuibus decori ſunt. vitia de
decori ſunt viris id ē dedecus pariunt viris. deque cete
ris conſimili ratione.

XVII. preceptum de afficio et afficior.

¶ Verbum afficio et pulchrum eſt / et late patet. nam
afficio te voluptate id eſt tibi voluptatem affero. afficio
te honore id ē facio tibi honorem et te honoro. afficio te
laudibus id eſt te laudo. afficio te probro id eſt vitupe
ro te. afficio te cōmodis. i. tibi cōmoda facio. afficio ca
dauera ſepultura. i. cadauera ſepelio. afficio īimicos in
iuria. i. facio īiuriā īimicis. Atque ſimiliter Afficior dolore
id eſt doleo. afficior gaudio. i. gaudeo. afficior verecun
dia. i. verecundor. Latiſſimaque ē huius verbi vſurpa-
tio. nec tum lateat te afficere / diſponere ſignificare.
Hinc ē plauti illud: viua vox magis afficit. Neque enim
ſine optimis cauſis tā lata / tamque diffuſa ſit eius verbi
ſignificatio. ſed de hoc ſatis.

XVIII. De tum vel et geminatis.

¶ Non eſt autem ignorandũ ꝙ ſi duo aut plura du
obus (quod perraro vſu venit) pariter ſe habuerint:
vtriqꝫ tũ dictionem preponemus. quod liqueat exem
plo. Par eſt ĩ. C. lelio. doctrina ac virtus quãtaqꝫ ẽ ei⁹
viri probitas: tanta quoqꝫ eſt eius ſcientia. tũc ſplẽdi-
de ac recte dixerim. C. lelius virtũ doctus ẽ: tũ ꝓbus
Itideqꝫ magna ineſt. M. C. lelio. tum virtus: tũ etiã
doctrina. C. lelius plurmũ tũ laude: tum rerum ſcien
tia valet. Aliud iterum exemplum. Themiſtocles tũ
cõſilio pollet in vrbanis rebus: tum in bellicis nego-
cijs viribus atqꝫ animi magnitudine floret. Sic enĩ
tantum oſtendit in rebus vrbanis eſſe conſiliũ q̃tum
in bellicis magnitudinem animi ꝙ tum geminatum
poſitum eſt. Sed eandem quoqꝫ vim habet gemina-
ta ꝛ coniunctiua Virgilius in eneide Multum ille et
terris iactatus ꝛ alto. idem ꝑfecto ſignat: eneas tũ pe
lagi: tũ terrarum labores ꝑpeſſus eſt. Africanus fuit
ſingularis ꝛ virt imperator: idẽ ſibi vult. africanus
magnus extitit tum virtum imperator.

XIX. Preceptum de cum ꝛ tum.

¶ Quid ſi duo contra nequaqꝫ paria ſunt: ſed alter
minus complectitur: alterũ vero magis ita efficiendũ
eſt: vt quod leuius exiſtit locemus prius atqꝫ ei cũ di-
ctionem preponamus. qđ autem grauius validiuſqꝫ
id poſterius poſitum: cum dictio precedat quod pate
faciemus exemplis. C. lelius amat ſcipionem ꝓpter
ea quod eum doctum cognouit hominem: ꝛ ſemper
virum optimũ: quod poſtremũ vehementer ad amo
rẽ impellit. quare ita or̄o eſt inſtituẽda. C. lelius amat
ſcipionem tum ob doctrinam eius tum propter v̓tu-
tem. Ita virtus in hac beniuolentia plus momẽti ha
bet. Atqꝫ idem ita ſi dixerim. Cum omnes fortunati
ſunt qui bene viuunt: tum per beati qui omnia deſe-

runt ⁊ virtutem ſolam complectuntur. hos nanqꝫ poſteriores multo beatiores eſſe cõſtat ſi quis ſuperius modo allatam preceptionem intellexerit. hec. M. cicero ĩprimis frequẽter vſurpat. Ex quo illud cum oĩbus conſulendum eſt / tum illis qui armis poſitis ad imperatoris fidem confugiunt. Significat enim fugientibus ad imperatores / ⁊ ſeſe dedẽtibus multo magis conſulendum eſſe. Atqꝫ in catone maiore mirari ſeſe aiebat ſceuola. M. catonis cum ceterarum rerum perfectam ſapientiam tum q nunq̃ fuerit illi ſenect⁹ grauis. ſed de hac re ſatis:

XX. Ut quẽpiã laudari vel vituperari opteat

Jam vero explicandũ eſt qua ratione quãpiaꝫ pſonã / aut laudari / aut vitupari opteat: qđ ad decorem ſmonis pertineat. Nã id trifariam poſſe fieri comperimus ex moniunentis litterarum. ſi enim velim oſtẽdere. M. catonem habere magnam virtutem cum verbo ſum / es / eſt: ita commodiſſime fiet. Marcus cato vir ẽ magna virtute. Marcus cato vir eſt magne ṽtutis. Marcus cato vir ẽ magnus virtute. populo philoſophus fuit preſtans ingenio: vel preſtantis ingenij: vel preſtanti ingenio. Mulier eſt clara morib⁹: clarorum morum clariſmoribus. vir egregius laude egregie laudis: egregia laude. Sꝫ illud prius magis poetarum eſt. poſtremum vero ſplendidiſſimũ ⁊ perpolitũ. Ariſtoteles eſt ſciẽtie copia philoſophus: exq̄ſita doctrina: vir acerrimo ingenio. Qđ q̄dem (vt diſertiſſimus priſcianus inquit) ſignificat ariſtotelẽ habentẽ ſcientie copiam: ac qui habeat exq̄ſitam doctrinã. ceteraqꝫ ꝯſimili ratione Qđ q̄dem Aulus geli⁹ cõſentire videt̃ in noc. ac. Eſt em̃ velut defectõ q̄dã: ſꝫ ea trita / vſurpataqꝫ ab eloq̄ntiſſimis viris ac clariſſimis oratoribus qua ⁊ vobis quoqꝫ vtendum ſit.

XXI. De accuſatiuis ⁊ ablatiuis partici-

pioꝛum locum tenētibus infinitiui verbi
¶ At qui participioꝛuꝫ cuꝫ accuſatiui caſus ſepe/tū ablatiui locū tenēt infinitiui verbi.hinc ſaluſtianum illud.Nam ⁊ priuſq̄ incipias conſulto:⁊ vbi coſulueris mature facto opus eſt.⁊ terentiana Miſis gli-cerium alloquēs amicā pamphili Jamiam iquit īuētum tibi curabo/⁊ adductum tuum pamphiluꝫ.Oīa nanq̄ illa cōſulto/facto/inuentum/adductū:ꝯſulere/facere/inuenire/adducere deſignāt.veꝝ frequēter hiſ rationibus ablatiuoꝝ caſib⁹ vtunt̄ accuſatiuoꝝ praro

XXII. De hoc noīe op⁹ cū variȷs caſibus.

¶ Et qm̄ de nomine quod eſt opus attulimus men-tioneꝫ:intelligendū eſt opus ē mihi hac re/ ſignifiīa-re me egere hac re.ſed id variȷs caſibus iūgi ſolet.Nā etiaꝫ opus eſt mihi tua opera/nominandi caſu:⁊ tue opere/⁊ tuā operam/⁊ tua opera.ſed hoc poſtremū oꝛnatius eſt:⁊ totū oꝛatoꝛium.Ceteris rationibus poe-te potius hyſtoꝛiographiq̄ vtunt̄.Nos aūt quedam pꝛecipimus vt cognoſcamus a veteribus vſurpata eiſdemq̄ vtamur.quedam vero vt cognoſcam⁹ ſoluꝫ Nam opus eſt in hanc rem:nūq̄ oꝛatoꝛ dicit:ſꝫ hac re

XXIII. De commtatione adiectiui ⁊ ſubſtantiui in voce genere ⁊ caſu.

¶ Quid illud: nonne pulcherrimum eſt:vt cum duo nomina alterum adiectiuum/alterum ſubſtantiuum eodem caſus exitu pꝛoferri debēt(vt ſepe crebrerrimeq̄) quodammodo terciā adiectiui nominis vocem q̄ eſt neutra in vim ſubſtantiui tranſferamus:⁊ ſubſtā-tiuum illud prius caſu collocemus genitiuo.quod vt frequens eſt eruditis atq̄ diſertis viris:ita quoq̄ erit exemplo manifeſtius.Nam cum multam virtutem dicturus ſum:ſi multuꝫ virtutis loco eius oōnis po-ſuero:m̄lto ꝑtuleri venuſtatꝭ.Multū pecunie ei ſignificat multā pecuniā.plimū viriū:plimas vires.quid

animi eſt/quis animus.quid rei/que res.quid cauſe/
q̄ cauſa Alia quoqꝫ ita peruulgata Sed aīaduertēdū
ē qꝫ ſi gtūs ille caſus ſingl'aris fuerit:totā itē orationē
ſingulariter exponere debemus.ſi pluralis:pluraliť.
Nanqꝫ(exēpli cauſa)multū pecunie eſt multa pecu-
nia:ſingulari numero.At cōtra:multū pecuniarū ſi-
gnificat multas pecunias.Sil'is ꝙꝫ eſt ⁊ aliorū ratio.
vt multū roboris ſingularē.plurimū viriū/pluralem
quoqꝫ habet ſignificationē.Et aduerbia ꝙꝫ nonnulla
eandē vim retinēt:p̄ſertim vero duo hec.parū.⁊ ſatis
Nam parū ſapiētie id eſt parua ſapiētia.ſatis viruꝫ
id eſt ſufficiētes vires.Et nihil ꝙꝫ ſiue nomen ſiue ad-
uerbium ſit:in eandem ſepe obſeruantiam cadit.
hec igitur hactenus.

XXIIII. Ut geminandū eſt epitheton
ſequentibus ſubſtantiuis aut econtra.

Quoniā aūt ſingula hic fere īueſtigamus:id quoqꝫ
dignū cognitiōe eſt:vt cū duo meminerimus nomīa
ſubſtātiua/quoꝝ vtriqꝫ idē epithetō adijciendum eſt
vt adiectiuū ip̄m p̄ncipio collocemus:⁊ ſequentibus
ſubſtātiuis/vel tum geminatū vel duplicatū ⁊ p̄po-
namus.Exempli vero cauſa efferant' ciceronis verba
Africanus ſingularis ⁊ vir ⁊ imperator:qđ eſt afri-
canus ſingularis vir ⁊ ſingularis imperator.ꝓpter
magnā ⁊ doctoris auctoritatē/⁊ vrbis:eſt ꝓpter ma-
gnā auctoritatē doctoris/⁊ ꝓpter magnā auctoritatē
vrbis.p̄clarus ⁊ miles ⁊ ciuis illuſtris/tum vir/tum
phus optimus/tum patrie defenſor/tū gubernator
iuſtus ⁊ rex ⁊ iudex.Cōſimiliaqꝫ eodē modo ſe habēt.
Sed ⁊ ſepenumero cōtra eodē ordine vni ſubſtātiuo
prepoſito duo adiectiua aut plura deſeruiūt.Exēpla
ſunt que nūc ꝯſtituā.Uir tū bonus tū tēperatus im-
perator ⁊ callidus ⁊ fortis iudex ⁊ īteger ⁊ ſollers.or
namenta ciuitatis tum multa tum p̄clara.alia tu ipſe

cõiecta. ¶ Nõ unq̃ ⁊ duo ſubſtãtiua ita ſe habẽt vt alterũ vim ſuã vbiqꝫ ſeruet actueat̃:alterũ q̃ſi quẽdã obtineat adiectiui nomĩs locũ ⁊ eiuſ fungat̃ officio. Quale eſt illð virgilianũ ꝑmo enei. Molemqꝫ ⁊ mõtes inſuꝑ altos impoſuit: acſi dicat molẽ mõtuoſam impoſuit. Cauendum eſt ne ab honeſtate naturaqꝫ diſcedamus:acſi dixerit:cauendũ ne a naturali hõeſtate diſcedamus. Sed tibi hec ſatis ſint

XXV. De extremis ſupinis ꝓ gerundĳs accuſatiui caſus.

¶ Sed ne quaſi hiſtoꝛiã texẽs dicẽdoꝝ ſeriẽ nectã/ita queqꝫ patefecerim:vt ſeſe mihi ſoꝛte quadã obtulerĩt Ceterũ nõ ignoꝛandũ eſſe videt̃(vt ipſe arbitroꝛ)extrema ſupina plerũqꝫ ornate/ac ꝑuenuſte ſignificare gerũdia accuſatiui caſus a dictione ꝑpoſita. vt res difficilis creditu id eſt ad credendũ. miſerabilis viſu id eſt ad videndũ. iocũda auditu. i. ad audiendũ. ſuauis guſtu. i. ad guſtandũ. Permulta ſĩl̃i ac pari rõne ſe hñt.

¶ XXVI. De exaſperatiõe oꝛonis ꝑ mutationem ſupellatiui cũ adiectione aduerbĳ ſupellatiui/admodum vel impꝛimis.

¶ Nec id te amice lateat:vt cum fuerit ſupellatiuum quodpiã durius/aſperiuſqꝫ ⁊ ſupellatiue ſignificandum ſit:vt ꝓ ſupellatiuo poſitiuũ afferamus ⁊ ei aptum aduerbiũ ſupellatiuũ apponamus. Nam maxĩe memoꝛabile facinus:eſt memoꝛabiliſſimum facinus Maxime rarũ genus hoĩm:eſt rariſſimũ genus hominũ. Sed admoduꝫ ⁊ impꝛimis poſitiuis adiũcta vim ferme eandẽ retinẽt Ut admodum memoꝛabile facinus:vel impꝛimis rarum genus hominum.

¶ XXVII. Ut quempiam mediocriter aut vehementer laudabimus.

¶ Id autẽ nequaq̃ ſilẽtio ꝑterierim:vt ſi quẽ qui virtutẽ habeat velim mediocriter laudare:dicaꝫ (exẽpli

cauſa)pericles virtute preſtās pnceps erat athenis/ vel multa pclara geſſerat. Temiſtocles rebus geſtis floruit. Sin velim vehemēter ac plurimum laudare adiūctā gloriā ſiue laudē ⁊ cauſam laudationis caſu genitiuo cōſtituam. Pericles(vt idē exemplū agā) virtutis gloria preſtās athenis claruit. themiſtocles geſtarū rerū laude emicuit. Sicq3. M. antonius preſtabat eloquētia/mediocriter laudatur ac fere exiliter. L. Craſſus eloquētie gloria excelluit vehemētiſſime laudatur. Sed tu pro tui ingenij bonitate deducito.

C XXVIII. Quotiēs ſingularis ⁊ plis numerus connectūtur: viciniori reſpondendū idemq3 fit in diuerſis generibus.

¶ Quotiēs (qd ipſe teſtatur quoq3 grāmaticus ſeruius) ſingularis ⁊ pluralis nūerus cōnectuntur: reſpōdemus viciniori. Virgi. in. j. enei. Hic illius arma hic currus fuit: non aūt fuerunt. Teren. in andria. amantium ire amoris reintegratio eſt. xenophōtis delitie mee ſunt. hoſtes eorūq3 exercitus pperabit. atq3 ita frequētius obſeruatur. idē fit in diuerſis generibus. nā ſiue maſculinū ſiue femininū eſt: vicino reſpōdemus. vt vir atq3 mulier optima ad me venit. Intelligitur nāq3 optimū eſſe virū ⁊ optimā mulierē q venerit. Verū ſi plis numero velimus vti: ad maſculinū trāſire neceſſe eſt. vt vir ⁊ mulier leti pperāt. Alexāder ⁊ olimpias clari extiterunt. XXIX. Opere preciū eſt

¶ Opere preciū eſt (qd peruenuſtū eſt) ſignificat modo vtile eē: modo neceſſariū: modo iocūdū: modo laudabile. atq3 his ſignificatōib' id nois veteres vſurpāt

XXX. Frui.

¶ Frui quapiā re: eſt fructū ſiue vtilitatem vel voluptatem percipere ex ea vt cū dixerit quis: ocio fruor.

XXXI. Preſeferre.

¶ Preſeferre aliquid eſt verbis aut indicijs qbuſdā

id oſtēdere ⁊ quodāmodo confiteri.vt.M.cato pre ſe
fert grāmaticam.Lelius pre ſe fert liberalitatem. hic
vult oſtendere ꝙ ipſe ſit liberalis.

XXXII.Rationem habere.

¶ Rationē habere eſt reſpectū habere.Sed(vt plani
us exponā)habere rationē alicuius rei: eſt rem cōſide
rare.vt habeo rationē tēporꝫ:loci:perſonarꝫ:eſt ea ra/
tione omnia complecti ⁊ conſiderare.

XXXIII. Complector animo.

¶ Hanc rem animo menteqꝫ complector:id eſt hanc
rem conſidero ⁊ voluo.

XXXIIII.In animo eſt.

¶ In animo eſt:ſignificat ī animo habeo.⁊ animus
mihi eſt:id eſt volo.

XXXV.Certum mihi eſt.

¶ Certum eſt mihi:id eſt deliberatum ⁊ decretū: vel
deliberaui ⁊ decreui.

XXXVI.Proſequor.

¶ Proſequor te honore:id eſt te honoro.ꝓſequor te
laude:id eſt te laudo.ꝓſequor te probro:id eſt vitupe/
ro te.proſequor te amore:id eſt amo te.

XXXVII.Benemereri.

¶ Benemeritus ſum de repu.id eſt bñficiū in illā cō
tuli.benemereri de amicis:eſt ꝯferre ī amicos bñficia

XXXVIII.Eque.

¶ Eque ꝓ ita:ac ꝓ vel:atqꝫ ꝓ vt:vel q̄ſi ornatiſſime
ponuntur.exemplum eſt:eque te laudo ac ciceronem

XXXIX.Haud ſecus.

¶ Haud ꝓ nō:ſecus ꝓ aliter: venuſte in eadē orone
cōtinue ſe hñt:vt haud ſecus ſentio atqꝫ tu:id eſt ſen/
tio ita ſicut tu.

XL.De cōparatiuo loco poſitiui.

¶ Nonunqꝫ ⁊ pulchre cōparatiui ꝓ poſitiuis ponū:
tur.vt Alexāder macedo corpus habebat imbecilli⁹

quod imbecilluʒ ſignificat. Satiri in ſcelera vehemẽ-
tius inuehuntur quod eſt vehementer.

XLI. Dare rem vitio vel laudi.

¶ Do tibi hanc rem vitio: id eſt vitupero te de hac re
do laudi: id eſt laudo. do crimini: id eſt criminor.

XLII. De ſubiunctiuo loco indicatiui: et illius pro huius temporibus.

¶ Sed nec illud quidã negligendũ eſt: ſubiunctiuus
modus pro indicatiuo: et illius tpa pro huius tẽporibus
interdũ haud illepide ponuntur: vt velim ſepe pro volo.
gererẽ pro gerebã. dilexerim pro dilexi. feciſſem pro fecerã
fuerit gratũ pro gratũ erit. feceris pro facies. Id oĩm mł-
to ornatiſſimũ ſi oportunis locis agatur: qđ vbi factitã-
dum ſit: peritorum aures facile cenſebũt. Quãobrem ex-
ercitatio adhibẽda eſt non mediocris que oĩm magi-
ſtrorum pcepta ſuperat. Et ſi quis nouerit grecas litte-
ras / ei qđ modo explicauimus nõ difficile perſuadetur

XLIII. Partim hominum et eius aduerbij geminatione.

¶ Partim hoĩm venerũt perſepe dicitur: et A. gellio te-
ſte eſt idẽ qđ pars hoĩm: id eſt quidã hoĩes. nã partim
in hoc loco aduerbium eſt neqꝫ inclinatur caſus fine. Et
cum partim hoĩm dici poteſt: id eſt cũ quibuſdã hoĩ-
bus et quaſi cũ quadã parte hoĩʒ. Sed hoc tñ eſt ſplẽ-
didius: cũ in orõne iterũ fuerit additũ: vt eſt illud. M.
T. in epiſtolis. Nam qui iſtinc veniũt partim te ſup-
bum eſſe dicũt / qđ nihil reſpõdeas: partim cõtumeli-
oſum / qꝫ male reſpõdeas. Et qui ciuitatibus preſunt
partim nobiles ſunt / partim populares: quod eſt ali-
qui nobiles ſunt / aliqui populares.

XLIIII Decimuſquiſqꝫ.

¶ Id eſt optimũ cognitu: qꝫ decimuſquiſqꝫ eſt vnus
ex numero denario: ſicut milleſimuſquiſqꝫ eſt vnus
ex numero millenario. Hinc eſt illud ceſaris in cõmẽ-

tarijs.cognoſcit nõ decimũ quẽcꝫ eſſe reliquũ militẽ ſi ue vulnere.quo exẽplo vti ꝑpulchrum eſt vt vix deci mu ſquiſcꝫ remanſit ſine vulnere in tali ꝯflictu.

XLV.Quotuſquiſcꝫ.

¶ Quotuſquiſcꝫ homo eſt id eſt quot homĩes.Quo tuſquiſcꝫ miles id eſt quot milites.

XLVI. Perqꝫ cũ poſitiuo.

¶ Perqꝫ vna dictio dumtaxat pulcherrime poſitiuis adiũgit̃ noĩbus vt perqꝫ doct' phs:perqꝫ bon' amic'

XLVII.Alias gemĩatũ locũ tenet mõ aduerbij

¶ Quid illud:numq̃d lepidiſſime vſurpam':vt ĩ ora tione eadẽ iterũ alias vſurpatũ/locũ optineat, modo aduerbij.Quale eſſet ſi quis dicat oẽs hoĩes eodẽ fer me nati ſunt ĩ genio.alias quidẽ ridẽt: alias vͦ lachri mantur.oẽs item ciues alias boni alias mali nũqꝫ eiſ dem ſunt moribus.

XLVIII.Inire caſtra.

¶ .M.Anthonius iuit in caſtra multiphariam dicit̃ M. Anthonius caſtra petiuit:ĩ caſtra ꝓfectus ẽ.ſe ad caſtra ꝯtulit.ſe in caſtra recepit.ſe ad caſtra perduxit

XLIX.Viginti annos natus.

¶ Hic habet viginti annos:qꝺ veteꝝ ꝯſuetudine di cit̃ cõtra pedagogã opinionẽ:alijſcꝫ rõibus dicit̃.hic viceſimũ ãnũ attigit agit degit viceſimũ etatꝭ ãnũ.vi gĩti ãnos nat' eſt.Sꝫ hͦ poſtremũ magis oratori ꝯuẽit

L.Eloquentia laborare.

¶ Cicero laborat eloquẽtia.cicero in eloquẽtia.tẽpus ꝯſumit.tp̃us in eloquẽtia ꝯterit.ĩ eloquẽtia operã po nit.dat eloquẽtie operã.etateꝫ in eloquẽtia ꝯſumit.in ſtudiũ incũbit eloq̃ntie.Et alia deduc ꝓ tuo iudicio.

LI.Habeo teneo hãc reꝫ memoria.

¶ Hẽo hãc reꝫ memoria nõ min' vſitate dr̃:qꝫ hẽo,ſi ue teneo hanc rem memorie. teneo hãc rem memoria huius rei memoriam habeo.

LII. Voluptatis me capit obliuio.

¶ Obliuiſcor voluptatis vel cuiuſcūq alteri' rei. voluptatis me capit obliuio. Et idem verbū cū ceteris iūctum noībus ſignificat diuerſa ꝯſimili ordīe: vt capit me ſacietas ciuitatis. i. capit me hoīm odiū vel tedium.

Liij Contineo me ruri: vel in vrbe.

¶ Virgilius incolit ciuitatē hoc perpulchre dicit cū teneo / vel etiam cū cōtineo verbo. vt. virgilius rure ſe continet. Virgilius tenet ſeſe in vrbe.

Liiij. Preter ꝛ pre venuſte oſtentant aliquā rem aliam antecellere.

¶ Siquis velit oſtare aliquā rem aliā ācellere / ꝛ vltra illā valere: venuſte id dicit / vel p actm̄ prepoſita preter / vel cū pre ablatiuo ꝑpoſita. vt ceſar preter ceteros rebus bellicis pollebat. vel pre ceteris pollebat.

¶ LV. Lelius ē facili īgenio vl' facilimis morib' nat'

Lelius hꝫ faciles mores / vel facilē naturā / ornatius dicit lelius ē leui īgenio natus: vl' facilimis natus moribus. Scipio natus ē triſti īgenio. ꝛ de reliq̄s ꝯſiliter

LVI. Valeo polleo cū ablatiuis.

¶ Valeo ꝛ polleo v̄ba ꝛ ſplēdida ſunt: ꝛ latiſſime patent: ꝛ ablatiuo iūguntur hoc pacto. Aurelius auguſtinus plurimū īgenio valuit hyppocrates īgeniū bonitate pollebat. Mitridates memoria claruit vel polluit. M. cato in ciuitate plurimū auctoritate pollebat.

LVij. Clareo poſſum.

¶ Clareo ꝛ poſſum verba eadem ferme ratione ſe habent. Ego apud dominum ceſarem multum ſiue poſſuꝫ ſiue clareo: ornate ꝛ ſplendide dicitur: apud dominum ceſarem plurimum mea claret auctoritas. hortenſius multū poteſt ī ſenatu: ornatius multū hortenſij in ſenatu pōt auctoritas. q̄ potiſſimū ſignificat: eaꝫ

opinionē que eſt apꝺ hoīes ꝺe alicuius viri pꝛeſtātia
que vulgo ⁊ trita cōſuetudine reputatio nuncupatur

LVIII. Sum datiuo iunctum habere ſignificat ⁊ quodāmodo poſſidere

¶ Ceterū id perbellū eſt. Eſt mihi apud te fides: id ē tu adhibes mihi fidē: qꝺ eſt accuratius aduertendū nam plerūq; ſolet ſum es eſt verbū datiuo iunctum ſignificare habere ⁊ quodāmodo poſſidere: vt eſt mihi pecunia. eſt ceſari magna poteſtas ſiue pietas. illꝺ deſignat me pecuniā habere. hoc habere ceſarē magnā poteſtatem. Cuius cōſtitutionis crebꝛa apud pꝛiſcos et diſertos viros obſeruatio eſt.

LIX. Recoꝛdoꝛ hanc rem: hec res mihi in mentem venit.

¶ Ego recoꝛdoꝛ hanc rem potius q̄ꝫ huius rei dicitur Atidē dicitur / huius rei me ſubit recordatio: hec res mihi in menteꝫ venit: id eſt mihi occurꝛit vel mihi ſuccurꝛit: quod poſtremum minus vſitate dicitur

LX. Pꝛeſto antecello aliquādo cū accuſatiuo aliquando cum ablatiuo.

¶ Pꝛeſto ⁊ antecello (q̄ venuſte ſonāt verba) aliquādo datiuo aliquādo accuſatiuo perpulchꝛe iungunt cum acceſſione ablatiuoꝝ eius rei cuius eſt p̄ſtantia vt ego pꝛeſto tibi ingenij acumine. Jo. pꝛecellit petrū acumine ingenij. equus p̄ſtat aſino velocitate curſus

LXI. De frequētatiuis v̄bis loco p̄mitiuoꝝ

¶ Sepenūero frequētatiua verba que appellant pꝛimitiuoꝝ verboꝝ a q̄bus traxerūt originē ſignificationem retinēt: p̄ſertim ſi pꝛima illa aſperioꝛa fuerint vt cōiecto ꝑ conitio. māſo ꝑ maneo. imperito ꝑ impero āplexoꝛ ꝑ āplectoꝛ: ⁊ alia itē pene īnumerabilia ſi qñ etiā v̄bi aſperitas vlla cōtingat: qꝺ eruditoꝝ iudicio nūc derelinquimus.

LXII De ⁊ dis mutant.

¶ De pꝛepoſitio verbis adiecta perſepe contrariam

mutat ſignificationem vt precor ⁊ deprecor contraria ſunt. hortor ⁊ dehortor. Nõnunq̃ȝ idem dis efficit vt ſuadeo diſſuadeo. q̃uis in iiſdeȝ verbis nõnunq̃ȝ auget per potius q̃ȝ vim commutet.

LXIII. Ex ⁊ de amplificant.

¶ Ex ⁊ de vehementer ſignificant. vt exoro quod ab ex ⁊ oro deductum ſignificat impetro. Terẽ. in andri. Gnatam vt det oro: vixq̃ȝ id exoro

LXIIII. Suadeo per ſuadeo facio pficio

¶ Sic ⁊ ſuadeo ſignificat oratoris officium quod eſt. bñ dico atq̃ȝ perſuadeo benedixiſſe ſignificat q̄ ẽ oratoris finis. i. ĩpetro atq̃ȝ optineo vñ ⁊ crebro nõ ſolũ ſuadeo ſȝ etiã pſuadeo. ſȝ facio ⁊ pficio explorata ſunt.

LXV. De aduerſatiua dictione

¶ Plurimum etiam ſermonem ac orationem exornat aduerſatiua dictio quanq̃ȝ indicatiuo iuncta. Qđ vbiq̃ȝ. M. Cicero ſeruauit aliiq̃ȝ doctiſſimi. ſed huius exemplum ſit. Quanq̃ȝ te ante hac diligebam: nunc tamen ob ſingularem virtutem vehementer admiror. Nam tria ſunt que quodam ſibi ordine inuicẽ iunguntur quorum prius ac leuius eſt diligo: poſtremum admiror: quod vehemens ac precipuum: ⁊ eorũ mediũ obſeruo qđ ẽ veneror ⁊ colo. ex quo obſeruãtiã ⁊ reuerentiam ſignificat. Sed iterum aliud exemplũ q̃q̃ȝ mihi ſint oĩm amicorũ iocunde littere: tue tamen iocundiſſime fuerunt. Sed ⁊ pro tamen poſt q̃uis raro collocamus. Et quanq̃ȝ mihi ante hac carus eras ſed ⁊ nunc profecto cariſſimus es.

LXVI. Non ſolum ſed etiam. verum etiam / verumq̃ȝ.

¶ Adhuc illa duo orationem peruenuſtam reddunt ſibi inuicẽ correſpondẽtia. q̄ꝝ alterũ ẽ nõ ſolũ / ſiue nõ modo / ſiue nõtm̃: alterum eſt ſed etiã vl' verũ etiã / vel loco etiã poſito q̃ȝ ⁊ aliq̃bus interiectis quorũ oĩm exẽ

pla ſubnectã. hec mihi res nõ ſolũ grata eſt ſed etiam iocũda. M. anthonius nõ modo ciceronis erat ĩimicus verũetiã hoſtis patrie. M. cato nõ ſoluꝫ ingenio pollebat: ſed etiã virtute florebat plurimũ. Alexãder non ſolum reliquã vrbem ſubegit: verumquoq; ipm romanum imperium cogitabat attingere.

LXVII. De tam ꝛ q̃.

¶ Et ſic etiã tam ꝛ q̃ ſibi correſpõdẽt: vt tã cara mihi patria ẽ: q̃ tibi iocũda vita. ſꝫ facile hoc trite ĩtelliges

LXVIII. Ego ipſe ꝑ egomet.

¶ Pro eo aũt ꝙ ceteri exprimere cõſueuere ꝓnoĩbus addẽtes vel te vel met ſillabicas adiectiones. Cicero potius idẽ efficit hoc ꝓnoĩe ipe ipa ipm qđ illaruꝫ fere adiectionũ locum obtinet: vt ego ipſe magis q̃ egomet. ille ipſe: nos ipſi vt nunq̃ ſecus dicendum ſit.

LXIX. De mecum ꝛ me cum.

¶ Alia eſt adiectio pulchra. vt mecũ ipſe cogitaſſem. et hoc mecũ ſit vna dictio. Itẽ me cũ ipe vincerẽ: cum due ſũt dictiões

LXX. Ut familiaritatẽ ꝯuerſationẽ ꝛ ſiĺia ornate exprimem⁹

¶ Sed ſi tibi dicendũ erit: tu mihi familiaris es: ornatius dicit̄ / ego te vtor familiariter. Tu mihi amicus es: ego te amico vtor. Tu mihi es magiſter: ornatius / ego te vtor mgr̃o. Ego tecũ frequẽter vſor: frequẽs mihi tecũ ẽ ꝯſuetudo: q̃ ſepe cõuerſatõeꝫ ſignificat. Tecũ magnã amicitiã hẽo: magna mihi tecũ ẽ amicitia. Et ita alia ꝑmulta. Ut ſint mihi cũ oĩb⁹ malis viris ĩimicitie: nã recti⁹ dixerim⁹ ĩimicitie pl̃i nũero q̃ ſingulari

LXXI. Nihil cũ comparatiuis.

¶ Sed neutra vox nihil ac potiſſimũ in cõparatiuis noĩbus: tum femininã reddit orõnẽ / tũ maſculinã: vt nihil ẽ hoc hoĩe melius: fere idẽ eſt vt null⁹ hõ eſt hoc hoĩe melior. Nihil hac v̾gine ẽ formoſi⁹: q̃ſi nulla virgo hac virgine eſt formoſior. Et ĩ ceteris aliq̃n ꝯſiĺiter

LXXII. Munus pro officio et consimiliter partes

Munus pro officio ornatiſſime dicitur: vt hoc est amici munus: id eſt amici officium. Fungor boni viri munere fermeidem eſt / facio boni viri officium. Sed et partes plurali numero conſimilem habet significationem: vt mee partes ſunt: id eſt officium meum eſt vel pertinet ad me.

LXXIII. Caueo cum ablatiuo ſignificat prouideo. cum accuſatiuo vito ac fugio.

Caueo verbum etſi ſepe ſignificat prouideo. vt cautum eſt lege. pornate tamen actiuo iunctum pro vito ac fugio vſurpant eloquentes viri: vt turpis viri ingenuum cauet mores

LXXIIII. Memini cum accuſatiuo.

Atqui et memini rectius ac vſitatius iungitur actiuo quam genitiuo: vt memini platonis ſapientiam Virgi. in buc. Et numeros memini ſi mente verba tenerem. Nec mirum ſi in his que ſunt potius ſolute orationis. Virgi. Maronis afferam teſtimonium / quem non ſolum poetam egregie eruditum: ſed et rhetorice artis vbique obſeruantiſſimum fuiſſe conſtat.

LXXV. Penitet id eſt parum videtur.

Penitet me quicquid ſignificet notiſſimum eſt: ſed et parum videtur vſurpant auctores et preſtantes doctrina viri.

LXXVI. Vaco cum datiuo attendo / cum ablatiuo vacuum eſſe.

Sed idem perſepe verbum varijs conſtructionibus poſitum / haud eandem retinet ſignificationis vim. Vaco huic rei: id eſt attendo huic rei. vaco hac re: id eſt hac re ſum vacuus. et ornatiſſimum eſt vt boni viri dant operam vt perturbationibus vacent. i. liberi et vacui ſint.

LXXVII. De animaduerto et animaduerſio

Animaduerto. i. foris video et quodammodo intelligo. Et animaduerto conſtructum cum actiuo / in propoſita / idem ſibi vult quod punio. vt perſenſipus animaduertit in ſeruum platonis. i. punit platonis ſeruum. Ex quo animaduerſio punitionem quandam nonnunquam ſignificat.

LXXVIII. De refero cum datiuo et accuſatiuo mediante ad

Atq; iterũ refero tibi hãc rem. id eſt narro tibi hãc rem: ſed refero ad ſenatũ / refero ad populũ hãc rez: id eſt pono hãc rez ꝯſultationẽ ppli vel ſenat⁹. Qui vſus verbi eius apud hiſtoriarũ ſcptores frequẽtiſſime eſt

LXXIX. Dare litteras tibi vel ad te

Quid varij quoq; caſus / eidẽ verbo ſepe coniuncti nõ ne magnã ac lõge diuerſam vim habẽt: quale eſt. do bibaculo ad ceſarẽ litteras. Nam dãtur bibaculo deferẽti / vt ceſari reddat ad quẽ mittunť littere. Eas igiť legat ceſar. Bibaculus quidẽ velut tabellarius defert. Nam qui fert litteras ꝯſueuit tabellarius appellari. Uez ne quid huius nũc ignores dare litteras ſignificat ſcribere ſeu mittere litteras.

LXXX: Unas binas ternas litteras ꝓ vna duabus tribuſue epiſtolis dicimus

Nec te fugiat ꝙ ꝓ epiſtola dicimus litteras pluraliter nũero. Nec obſtat poetarũ ꝯſuetudo. Et ꝓ vna epiſtola dicimus vnas litteras. Nã id nomẽ vnus a. um cũ his q̃ pluraliť ſolũ inflectunť pluralẽ q; retinet naturã: vt vne nuptie: vne bige: vna menia. Et (vt ad ꝓpoſitũ redeã) ꝓ duabus eplis dicimus itẽ binas lr̃as nõ aũt duas. ꝓ trib⁹ eplis ternas: nõ aũt tres. ꝓ q̃ttuor q̃ternas. Et q̃ deinceps ſũt reliq̃ cõſili rõne ꝓferẽtur

LXXXI. Infinitiua oratio ꝓ cõiunctiua peruenuſte ponitur.

Infinitiua oratio ꝓ coniunctiua perq̃ pulchre eſt. Ut volo te ad me ſcribere. cupio te athenas ꝓficiſci. Et id therentianũ. Quid facere te ĩ hac re velim: ſignificat enĩ quid velim qḋ tu in hac re facias: velim ciues omnes vnanimes eſſe: id eſt ꝙ vnanimes ſint ꝛ cõcordes. Sed hoc tibi [illegible] ammius vt nullũ ſit ãbigui ſermonis diſcrimẽ: neq; enĩ oĩno rectum ſit: ſi quis dicat volo te amare: q̃uis plerũq; id ſuppoſitionis locũ habeat: qḋ infinitiuũ verbũ ĩmediatius p̃ceſſerit: vt pu

to pyrrhū romanos vincere poſſe:id ē credo φ roma ni poſſunt vincere pyrrhū:ſʒ id ꝓ viribus caueat ora tor. Et qđ modo p̄ceptū erat de cōiunctiua atqʒ in/ finitiua orone p̄cipue in abſolutis v̄bis:vel vbi alteri caſui fuerit adiecta p̄poſitio ſuadū ſit:vt volo te ama ri a me.

LXXXII. Ex vel E ꝓ a vel ab.

¶ Ex vel e p̄poſitiones ꝓ a vel ab:ꝛ ſepe ꝛ pro ornate ponunt̄:vt audiui ex maioribus nr̄is:ꝓ a maioribus nr̄is.accepi ex patre tuo vel e patre tuo.q̄ro ex te ꝛ a te qđ eſt te ꝯſulo ꝛ te interogo. Qđ aduerte ꝛ vſui trade

LXXXIII. De ꝓ loco in ꝛ ſcđm.

¶ Pro orna'e ponit̄ loco in ꝛ ſm̄. Ut ꝓ roſtris:id eſt in roſtris. ꝓ tribunali.i.in tribunali.ꝛ alia:ꝓ viribus tuis.i.ſm̄ tuas vires.ꝓ tui īgenij bōitate.ꝓ virili tua Et ſimilia.

LXXXIIII. Sub in cōpoſi/ tione aut clā aut diminute ſignificat

¶ Sub cōpoſita aut clam aut diminute ſignificat:vt ſubmouit me ꝑmeno.i.clā ꝛ occulte. ſbiraſcor tibi qđ eſt paululū iraſcor.

LXXXV. Morē ge rere complacere obſequi ſignificat.

¶ Morem gerere pro natū v̄bū cōplacere ſignificat. atqʒ obſequi:vn̄ moriger.a.ū.qđ a moroſo qđ difficilē ſignificat:ꝛ a morato qđ inſtitutū ſignificat plurimū differt.

LXXXVI. Conſequor ꝓ exprimo

¶ Cōſequor ꝓ exprimo pulcherrimū eſt. Non poſſuʒ ego verbis conſequi:id eſt exprimere.litteris cōſequi id eſt per litteras explicare.

LXXXVII. Metuo timeo mul tis caſibus coniunguntur.

¶ Metuo ꝛ timeo verba aliquando multis caſibus adiūgunt̄. Metuit cicero a p.clodio ſibi extremū pe/ riculū. Timeo mihi ab iſte mortē. Nōnunqʒ abſolute ponunt̄ ſolo datiuo iuncta.vt metui pāphilo.pāphi li vite timeo.Sed hic eſt potius poeticus vſus.

LXXXVIII. Euado pꝛo fio/ ⁊ efficioꝛ.

¶ Euado ꝓ fio ⁊ efficioꝛ oꝛnatũ vſitatũq; ē. vt Cicero euaſit eloquẽtiſſim⁹. Ariſtoteles euaſit ſumm⁹ ph̄us ceſar v̾o euaſit īclitus imꝑatoꝛ. ⁊ de aliis q̄ſ ſimi̾liter

LXXXIX. Foꝛe futurum eſſe.

¶ Foꝛe futuram ſp̄ hēt ſignificationem. ⁊ ē idem ꝙ futuruꝫ eſſe. M. C. de oꝛatoꝛe tercio libꝛo loquēs de hoꝛtenſio. Quē quidā cōfido oībus iſtis laudibus: quas tua oꝛone cōplexus es excellētioꝛē foꝛe. Et craſſus foꝛe dicis inquit: ego vero eſſe iam iudico.

XC. Quid inter dimidiū ⁊ dimidiatū intereſt.

¶ Quid inter dimidiū ⁊ dimidiatum interſit. noſce perutile eſt. Cū eñ dimidiatū ſit quaſi in partes duas diuiſum: niſi aliq̄d diuiſuꝫ ſit/ dimidiatū nō poteſt dici dimidiū v̾o appellat̾ nō ꝙ ip̄m diuiſuꝫ ſit: ſꝫ ꝙ ex di dimidiato pars altera ē. Nō igit̾ recte dixerit quis ꝑ ſententia. M. varrōis (vt ait. Agelius in noc. ac) dimidiuꝫ libꝝ legi. dimidiā fabulā audiui. ſꝫ dimidiatū librum/ dimidiatā fabulā recte q̄s dixerit. qꝛ dimidiatū (ex cauſa) digitū appellam⁹ ſꝫ alterutrā partē dimidiū. qđ eſt accurate diligenterq; aſpiciendum.

XCI. Interſum ⁊ pꝛeſuꝫ q̄d differunt.

¶ Plurimū aūt cōduxit vobis intelligere q̄ ſūt noīꝫ differentie/ ac v̾boꝝ diſcrimīa. Ea q̄ꝫ res mirū ī modū oꝛoneꝫ exoꝛnabit. vt ſi q̄s nouerit q̄d differāt pꝛeſū ⁊ interſum inter ſe verba: pulcherrime dicet. M. C. publicis negociis non interfuit ſolū: ſꝫ pꝛefuit. quoꝝ illđ ſignificat comitem eſſe alicuius rei. hoc vero ducem.

XCII. Confiteoꝛ ꝓfiteoꝛ gratuloꝛ gaudeo.

¶ Ego nō ſolum ꝯfiteoꝛ quod eſt per vim ſꝫ etiam ꝓfiteoꝛ qđ q̄dam eſt ſponte ⁊ apud Mar. tu. perſepe tibi gratuloꝛ. mihi gaudeo. gaudemus nobis. gratulamur aliis ꝙ adepti ſunt aliqua bona.

XCIII. Ago refero habeo debeo.

¶ Et tibi ago gratiã qd̄ q̄dē ē v̄bis Refero grãs qd̄ ē
re ⁊ fact̃.Hẽo grãm qd̄ ē in aīo.Debeo grãm vbi aliq̃
obligationis vis cernit̃.Et itē alias opiniões his ſiles

XCIIII.Hec res mihi ↄducit.dono te hac re.

¶ Optimū ē nō ignorare noīm vĩas vt ⁊ verberior
⁊ ornatior nr̃a reddat̃ orõ.hec res mihi cōduxit.ē idē
q̄ mihi res hec vtil' eſt.Et qd̄ ceteri plerūq; dicūt/do-
no tibi hanc rem:pulchrius dicit̃ ac ſplendidius do-
no te hac re.vt miles nauali corona donatus eſt.Sa-
binos romani ciuitate donauerūt.qd̄ eſt ciues fecerūt
qd̄ item dicūt ſabinos romani in ciuitate acceperūt.

XCV.Prepoſitio que ſolet adiungi nomi
ni pulchrius verbo adiungitur.

¶ Interdum v̄o p̄poſitō/q̄ noī ac caſui prepōit̃:pul
chri' venuſtiuſq; verbū p̄ceſſerit in quibuſdā verbis
Quale ē ſi q̄s dicat eo ad te:vt dicat potius adeo te.et
loquor ad te/potius alloquor te.Cedit de vita:decedit
vita.cedit ex humanis rebus:excedit rebus humanis
Et in aliĳs quibuſdam conſimiliter.

XCVI.Minus aduerbium.

¶ Minus aduerbiū quāq; ſepe ſignificat nōnūq; tū
cū poſitiuo iunctū cōtrarie ſignificatōis cōparatiuū
demōſtrat.vt Terētianū illd̄ phedria:nēo fuit min' in
eptus:p prudentior.⁊ nemo eſt te minus formoſus id
eſt deformior.⁊ ſic de aliĳs cōſimilibus

XCVII.Quid inter decē annos ⁊ decem an
nis intereſt.

¶ Quotiēs mľtos aut dies aut ānos dicim' p actm̄:in
telligim' iugē tp̄is curriculū eē fere cōtinuū.Sed per
abltm̄ ſignificat̃ annor/ſiue dierū interiectio/ītermiſ
ſioq;.Quare (vt ait marcellus) optantes rectius actio
vti debent ſi q̄dē ad ſecundā fortunā attineat. Inter
eſt igit̃ ita ſi q̄s dixerit decem ānos in re militari ver-
ſatus ſū:an ita:decē annis dedi operā reb' bellicis.

XCVIII. Cordi eſt.

¶ Cordi homo etiam flexibiliter cordi hoīm (vt priſci
anus inquit) ſignificat iocūdus iocundi iocūdo. ſicut
ꝛ frugi. Sed ſatius (mea ſentētia) Marcellus opina-
tus eſt. Dicit enī cordi eſt. i. aīo ſedet. Nam hec res mi
hi cordi ē: id eſt placet. Teren. in andria. An tibi he nu
ptie ſunt cordi. M. cicero de perfecto oratore flumen
alijs vͦborū volubilitas tibi cordi ē. Et lucilius ꝓbe de
clarat cum inq̄t: Et qđ tbi magnopere cordi ē: mihi ve
hementer diſplicet.

XCIX. De tantiſper.

¶ Tantiſper quod quaſi eſt tandiu ornate poſt ſe de-
poſcit dum. quod ferme eſt donec. vt illud terentianū
in hauton. Tantiſper meum dici te volo: dū qđ te di
gnuꝫ eſt facias. Ego tantiſper magna voluptate affici
or: dum apud te viuo.

C. quid inter delecto ꝛ oblecto intereſt

¶ Tu mihi carus es. ego te amo: tu mihi iocun-
dus es. ego te delecto. ſed delecto ꝛ oblecto non ſimi-
liter conſtruūtur. Nam dicimus delectat me hec res.
ſꝫ oblecto me hac re. delectabat ſocratē vite ītegritas.
Pitthacus ſeſe virtute ꝛ doctrina oblectabat. ego me
oblecto ruri.

CI. Fero hanc rem facile.
modeſte moderate. equo animo.

¶ Fero hanc rem patiēter ſeu patienti aīo, ſplendidi
us dicitur: ego hāc rem facile patior: ꝛ modeſte fero et
moderate ꝛ equo aīo. Ecōtra ſignificātia aduerbia gra
uiter acerbe egre moleſte ꝛ īiquo aīo. hec mihi iocūda
res eſt: hec res placet mihi. ꝛ que moleſta eſt diſplicet.

CII. De affero ꝛ dolet mihi.

¶ Affero cōmuniſſimū verbū eſt: ꝛ quo multis locis vti
poſſumus. Secunda fortuna affert mihi voluptateꝫ
id eſt me delectat. Aduerſa fortuna affert mihi dolorē

id eſt dolet mihi. Nam dicimus ꝛ hec res mihi dolet id eſt doleo hanc rem. ſ; redeo vnde digreſſus ſum. litere tue afferunt mihi admirationem id eſt efficiūt vt admirer. affers teſtimonuū id eſt teſtificaris. ꝛ ita diſpſa eſt ꝛ vaga huius verbi ſignificatio.

CIII. De perinde cū atq; vel ac poſtpoſita.

¶ Perinde ornatiſſime poſtulat pˀ ſe ac/vel atq; ꝛ totum ſimul perinde ac vel atq; habet eādem vim quaz vt tanq;. vt Camillus pinde atq; oīz ſapiētiſſimus. et cherea perīde ac foret eunuchus. ꝛ de hac re ſatis hec dicta ſint hactenus.

CIIII. De coeo.

¶ Coeo non ſolū abſolutum eſt: ſed nonnūq; per venuſte caſum habet accuſatiuū. Coeo ſocietatem tecuz. Et hinc ē illud. A. gelij in noc. ac. de pitagora deq; eius conſorte. quod quiſq; familie pecunieq; habebant/in medium dabant: ꝛ coibat ſocietas inſeparabilis. S; eodem cicero pacto aliquando eſt eo verbo vſus.

CV. De mille hoīm in ſingulari numero.

¶ Mille hominū ſingulari numero ſignificat mille homines: mille militū interijt hoc eſt mille milites interierunt. mille militū vulneratū eſt id eſt mille vulnerati ſunt milites. id q; ornatum vſitatum q; eſt.

CVI De Primus

¶ Primus ſignificat etiā ordinem qđ nomē ſequitur ſecundus ꝛ tercius ꝛ deinceps alia eiuſdē ordinis nomina. tñ multotiens ſignificat principalem. vt hic eſt noſtre ciuitatis vnus omniū primus per ſe ſignificat optimū. ſed id poſtremū in raro eſt vſu oratorum.

CVII. De interdico.

¶ Interdico tibi hac re/ꝛ non hanc rem. vt interdico tibi aqua ꝛ igni. plinius in ſuis epiſtolis. carent rege iure: quibus aqua ꝛ igni interdictum eſt.

CVIII. Que nomina ornate ſincopantˀ.

Nunc vo ad reliqua: neqꝫ em̄ īuitus omiſerim q̄ q̄ noīa ad numeꝝ ſpectāt in eoꝝ plralibus gtīs ſincopā efficiūt. Idqꝫ cū vſitatū eſt/ tū ad exornādā ptinꝫ oīonez: vt mille nūmū poti⁹ q̄ꝫ mille nūmoꝝ: mille denariū: mille aureū: ⁊ tot milia argentū: ⁊ ita de reliqs. et in gtīs oīm noīm ſcδe declinatōis frequēter efficiūt.

CIX. Citra cētenariū ⁊ poſt vigenariū mīoꝛ nūer⁹ maioꝛē elegāter p̄cedit mediāte ꝯiūctōe Sed pſam ſcribētes ⁊ ſolutā oīonez ī noībus ſolū nūeꝝ ⁊ mēſurā ſignificātib⁹/ atqꝫ ī nūeroꝝ noīb⁹ eam plerūqꝫ ſuam⁹ ꝯſuetudinē/ ⁊ citra cētenariū nūeruꝫ. ſi qn̄ poſt vigenariū duo nūeri cōmemorādi ſūt: vt eoꝝ mīoꝛ p̄cedat ⁊ maioꝛ ſequat: vt Hic ē vnū ⁊ vigīti annos nat⁹. duos ⁊ trigīta ānos vixim⁹. tres ⁊ q̄dragīnta ānos nauigaui. q̄ttuoꝛ ⁊ q̄nq̄gīta ānoꝝ cōſumpſi etatē. Sed vltra cētenariū ⁊ citra vigenariū tritū ac vulgarē ſuam⁹ moꝛē ⁊ ſmonē. Et aūt ſicut duo de vigīti nōnūq̄ꝫ dicim⁹/ ⁊ duo de trigīta: ita ⁊ duo d̄ vigeſimo/ ⁊ duo de trigeſimo/ manifeſtū ē: ſꝫ nō q̄dē ē frequēti oratoꝝ vſu.

CX. Indies ⁊ indiem

Quid indies: nōne pulcherrim⁹ ſmo eſt: ac ſignificat p ſingulos dies ⁊ q̄tidie: ſꝫ cū q̄dā īcremēto: vt tua indies accreſcit virt⁹. īdies hoīes ſapiūt. ſtultoꝝ hoīꝫ indies accreſcit īfamia: ſꝫ cū dicit indiē: eſt termin⁹ deputatus.

CXI. Ut in v̄bis actionē aut paſſionē ſignificātib⁹ varietati ſtudēdū

In v̄bis tā actionē q̄ꝫ paſſionē ſignificātib⁹ ꝯſiderare debem⁹ varias vocū īflectiōes atqꝫ exit⁹: ⁊ modo his modo illis vti p auriū iudicio: vt fuere p fuerunt amarūt p amauerūt. videre p viderūt. norim p nouerim. triūpharāt p triūphauerāt. ⁊ d̄ alijs q̄ꝫ eodē mō Sꝫ ne q̄d fiat ꝯtra grāmatice artꝭ p̄ceptiōes/ hac via puidendū eſt.

CXII. De quin.

Quin particula quō increpet vel exoꝛtet/ quō item

cõfirmet ꝛ quõ iterogetid ſatis exploratũ eſt. ſꝫ nos ea pulcherrime vtimur cũ dicimus: nõ poſſuꝫ quĩ geſtiam. nõ poſſum quin doleã. nõ poſſum q̃n admirer. ſignificat eñ fere me nõ poſſe ꝯtinere q̃ nõ doleam. ꝛ ita de ceteris cõſimiliter.

CXIII. De locus eſt vel multũ aut nihil loci eſt huic rei

¶ Quid illud: nõne p̃clarũ eſt vſu: locus eſt huic rei. multũ loci eſt gaudio. plurimũ loci eſt trãquillitati. ꝛ Teren. dauus. Nihil loci eſt ſegnicie. ſignificãt enim hec oĩa: vel oportere nos letari: vel trãquillos eſſe: vel voluptatibus affici: vel nõ negligẽtes ac ſegnes eſſe. Et ſic in alijs huiuſmodi.

CXiiij. De magnopere ꝛ ſimilibus.

¶ Nõnunq̃ȝ vero duo noĩa (ſiue p̃poſitione addita ſiue non) vnius aduerbij vim retinẽt. vt magnopere ꝓ valde. maximopere ꝓ plurimũ. maiorem ĩmodum ꝓ maxime. mirum ĩmodũ ꝓ mirabiliter. ꝛ iteꝝ mirandum ĩmodũ.

CXV. De imprimis ꝛ ſi͛libus.

¶ Sed ablatiui caſus ſiue cuꝫ cõmercio p̃poſitionis ſiue ſine eo vim habẽt aduerbij: vt imprimis. ſignificat eñ p̃cipue ac p̃ſertim: ꝛ id (vt greci dicũt) aduerbium ip̃m (ſi ita appellandũ eſt) perornate noĩbus iũgitur: vt imprimis ſapiẽs. imprimis eruditus. Sed (ne a ꝓpoſito diſgrediar) paucis interdũ ꝓ paucũ. multis ꝓ multũ. Uerũ hec alio loco oportunius illo.

CXVI. De Gerit cũ nomĩe magiſtratus ſiue imperij.

¶ Ille etiã modus optimus eſt: vt ſi quis dicturus ſit quempiã hoĩem aliquẽ habere magiſtratũ vel honorem ſeu imperiũ: vt ex noĩe honoris eiuſmodi ꝛ gero geris verbo pulcherrimã ꝯſtituat oĩonẽ. hoc pacto Hic eſt rome ꝯſul. rome ſe ꝯſulẽ gerit. ita cõſi͛liter imperatorẽ gerit. p̃ncipẽ gerit. p̃torẽ gerit. ꝛ alia ꝯſimiliter. ad hos etenĩ viros rerũ cura ꝛ admĩſtratio ptinet

CXVII. De interlegendum ⁊ ſimilibus
¶ Uſitata ⁊ perpulchra eſt ſermõis oratio: vt gerun-
diorũ accuſatiuis ꝑpoſita interſignificet tẽpus imꝑ-
fectum indicatiui vel ſubiũctiui modi vel alterius ⁊ dũ
particulã. vt interambulandũ hoſtes offendi: hoc eſt
dum ambularẽ inter legendum videbas / id eſt duȝ le
geres. Et ſic ꝓ varietate pſonaꝝ ita exponendũ eſt vti
modo explicauimus. Sic ſeruius in buc. virgi. Inter
agẽdũ id eſt dum agis. honeſta locutio ſi dicamus in
ter cenandũ hoc ſuȝ locut᷒. i. dũ cenarẽ hoc locutus ſum

CXVIII. De in pro erga vel contra
¶ In ꝓ erga ⁊ contra pulcherrima ẽ actio prepoſita.
Ut meus in te aĩmus. mea ĩ te beniuolẽtia vbiqȝ eniȝ
ſignificat erga. Juuenalis inuehit ĩ domicianũ. Cice-
ro hũit orationẽ ĩ Catilinam: ubi eñ ꝯtra ſignificat

CXIX. De apprime
¶ Apprime pro valde recte apponitur noĩbus. queãd
modũ de imprimis ſuperius dictũ ẽ vt virgi. apprime
nobilis res. apprime vtilis. Et ita de ſimilibus.

CXX. Ut res apte ꝯiũgit adiectiuis poſſeſſiuis.
¶ Res nomen latum / diffuſumqȝ eſt. ſed eo pulcher
rime vtim̃ cũ adiectiuis poſſeſſiuis noĩbus ⁊ preſertĩ
huiuſmodi. vt cum dicit̃ res bellica. res domeſtica. reſ
publica. res familiaris res militaris. Et d̃ ſil'ib᷒. ꝑiter

CXXI. De preſtolor.
¶ Ut aliqua veluti ſignãda inſtituam preſtolor ver-
bum plerũqȝ poete actio iũgũt. Cicero ꝯnectit datiuo
vt quem preſtolaris: preſtolor iohanni.

CXXII. Aſſentior tio. Inpartior tio.
¶ Multa ſunt verba quibus per eandem ſignifican
tiam ⁊ paſſiua vtunt̃ voce ⁊ actiua. ⁊ (vt omittam pe
ne innumerabilia) cicero frequenter in hijs duobus
modo actiuã modo paſſiuã vocem vſurpat. aſſentior
⁊ aſſentio: vbiqȝ eadem conſtructionis forma. ⁊ ĩpar-

tioꝛ ꝛ impartio.ĩ ceteris aũt id fit multo rarius.

CXXIII. Uſu venit.

Uſu venit oꝛnatiſſime pꝛo contingit ponitur.

CXXIIII. Uſurpatio ꝛ vſurpare

Uſurpatio ꝛ vſurpare nõ ita ĩtelligi debẽt: ſicut iu riſcõſulti vtũt. ſꝫ vſurpatõeꝫ oꝛatoꝛes ĩ frequẽtẽ vſũ no minãt ꝛ vſurpare in frequẽti vſu hr̃e.

CXXV. Defficit cũ accuſatiuo.

Hec res me defficit id eſt deeſt mihi hec res. vt defi cit me dies. vita ꝙ̃ pꝛimũ moꝛtales deficit. ſed deficio hac re magis poetaꝝ ẽ. CXXVI Oĩs pꝛo oĩs.

Nũc aũt ne ea q̃ perutilia ſunt / ꝛ oꝛnatiſſima omit tamus. intelligendũ eſt ꝙ que noĩa tercia declinatõis tam noĩatiuũ ꝙ̃ gtĩm ſingularẽ habẽt ſimiles: p̃ſertiꝫ ſi gtũs p̃lis in iũ exierit eoꝝ frequẽter acĩuus p̃lis in is. terminari ſolꝫ raro in es. vt oĩs p oẽs. moꝛtalis pꝛo moꝛtales. inanis p inanes Siliter (vt ip̃e ꝙ̃ teſtatur pꝛiſcianus) in es ꝛ in is terminãtia repiunt: vt fortꝭ ꝛ foꝛtes / partꝭ ꝛ ptes / põtis ꝛ põtes. ĩ reliq̃s rarius id fit q̃ eſt poetaꝝ venia. CXXVII. De poſtride.

Quedam aduerbia ſunt q̃ epiſtolr̃ maxie ꝯgruũt. ſi cut ppediẽ / ꝙ̃ pꝛimũ / cito / ꝯfeſtiꝫ / ꝛ poſtridie. qđ multi ignari lr̃aꝝ ꝛ grãmatice artꝭ expertes exponũt poſt tres dies. ſꝫ tu (ne eodẽ ducaris erroꝛe) crede poſtridie ſigni ficare poſtero die ꝛ eo pacto. M. T. accepit ꝛ aliȷ̃ erudi tiſſimi viri CXXVIII. Pꝛimũ / deinde p̃terea. ad hoc poſtremum.

Ac ſi quis mlt̃a referre velit: p pꝛima repõat p̃mũ vl̃ pꝛimo. vtrũqꝫ eñ in vſu ẽ. p ſecũda deĩde vel ſcđo loco. p tercia p̃terea. vel p tercio loco. p quarto (qđ p raro accidit) ad hoc vel pꝛeterea vl̃ quarto loco. ĩ calce poſtremo / vel poſtremũ vel demũ ſit igit̃ huiuſcemo di exẽplũ. Tria ſunt q̃ magnã mihi afferũt volupta tẽ. p̃mũ eñ ꝙ optimũ amicũ nactus ſũ. deĩđ aũt ꝙ ſin

c

gularē tuā erga me ſepe teſtificaris beniuolentiam po
ſtremum vero ꝙ te incolumē intellexi.

¶ cxxix. De ordīe haꝝ ꝯiūctionū em̄/autem/vero.

Qua in re id ꝗꝫ aduertēdū eſt ꝙ tres inuenim⁹ ꝯiū-
ctōes recto atqꝫ vſitato ordine q̄ ſūt em̄ aūt ꝛ vo. ſed tu
ipē hec oīa/ac mlto plura facile cognoueris: ſi cicerōis
ſcripta: ꝛ imprimis eius epiſtolas lectitabis.

¶ cxxx. Memorie proditum eſt.

¶ Memorie proditū ſignat ſcptuꝫ ē. in lr̄a em̄ talia or-
natiſſime vſurpāt̄ varijs cū ſignificātijs. vt memorie
tradere. mādare ſcptis. mādare lr̄aꝝ monumētis. ꝗruꝫ
ferme oīꝫ eadē vis eſt. ſꝫ mandare memorie aliud ſibi
videt̄ velle. cxxxi. Fallit me hec res.

¶ Fallo v̉bū tritū ē apd̾ ciceronē. fallit me hec res dici
mus. fallit te ſpes. qd̾ eſt fruſtratur ꝛ decipit.

cxxxij. Miſſum facere

¶ Miſſum facere id eſt dimittere venuſtuꝫ ꝛ ornatū
eſt. nā miſſam hāc rē facio ſignificat dimitto illā rem.

cxxxiij. Ne quidam.

¶ Adhuc ne in eadē oīoe due hepticule ne ꝛ q̄dā/pul-
cherrīe ſūt: ſi q̄s fuerit illis recte vſus. nā cū ponūt̄ ſp
aut aliq̄d dictū ē: aut mēte id ꝯſpicit̄. vt ne audiui q̄dā
ſignificat em̄ (exēpli cauſa) nō ſolū nō vidi ſꝫ neqꝫ etiā
audiui Itē aliud exēplū. phie ſtudia demochritus nō
modo īternittit: ſꝫ ne remittit q̄dam. remittere nāqꝫ
philoſophiam eſt remiſſius philoſophari

¶ cxxxiiij. De ordine plurium ſine ꝯiūctione.

Sed ea ꝗꝫ adhibēda diligētia ē: ꝙ ſi qn̄ plura poni-
m⁹ p̄ſerti ſine copulatōe (q̄ articulus ē) ꝛ ſi idē videāt̄
ſignificare qd̾ vehemēti⁹ ſonat magis collocet̄ in cal-
ce. vt tua v̉tus laudāda pbāda ē. nā pbāda ē magis
qd̾ fit animi iudicio. Magiſtratus diligere amare co-
lere debemus. probatiſſimos viros omnes homines
verentur obſuāt admirantur q̄ turpia/obſcena/tetra

feda ſūt:ea fugere ⁊ aſpnari d̾bem᷒.v̾tutꝫ officiū ſūma
laus ē.nā hꝫ offm̄ acceſſionē actōis.Sꝫ ī his ꝙ̄ ordo ꝗ
dā ſpectādus ē.ꝙ ſi tria quoꝝ duo partē aliquā ſigniſi
cēt:terciuꝫ ſit cōmunius:id ꝓfecto plerūqꝫ debet ī fine
collocari:niſi ſe habuerit quodā generis modo.tūc eī
econtra fit qđ nunc liquido ac ꝑſpicue patefecero exē-
plis.ac ꝓ̄oris quidā exēplū eſt oīs in adipiſcēda v̾tute
cura/opera/diligētia:ponēda eſt.eſt em̄ cura conſiliū
animi :opera corꝑis:diligētia vtrūqꝫ cōplectiť.Item
in re publica plurimūinduſtrie/laboris/tēꝑis ponen
dū eſt.Amicos ꝯſilio viribus oꝑa adiuuare debemus
Alterius nota exempla ſunt.Nō ſunt ꝑſe res comode
expetende diuitie/honores voluptates.cōmoduꝫ em̄
generis locū detinet cuius ſpēs ſunt mlťe.puta quas
modo nūerauim᷒.Atqꝫ item aīmalia queqꝫ hoīes/leo
nes equi bonū videntur appetere.ſꝫ vtrūqꝫ rei ſeſe ha-
beat ſi multa ſint:quod ꝑluris eſt debet poni in fine.
iam ad alia procedamus.

cxxxv De Quiſquis:vtut:vbiubi.

Multotiens geminatio in quibuſdā tā verbis infi
nitiuis ꝙ̄ aduerbijs tanti valet quāti id nomē ſemel
⁊ cunqꝫ.vt quiſquis ꝓ quicūqꝫ quotquot ꝓ quotcūqꝫ:
quātuſquātus pro ꝙ̄tuſcunqꝫ qualiſqualis pro qualiſ
cunqꝫ.vtut ꝓ vtcūqꝫ.vbiubi pro vbicūqꝫ ⁊ id aduerte
diligenter. cxxxvj.Accedit.

Accedit pro additur ꝙ̄ vſitatū eſt tam pulcherrimū
videri debꝫ.vñ ⁊ acceſſio addictioneꝫ ſignat.vt ad me
as miſerias mihi accedit dolor id eſt additur.

cxxxvij.Confido.

Confido nō ſicut quidaꝫ arbitranť/neſcio ꝗ pacto ſ
ꝯſtruiť.ſꝫ iūgiť alias datiō alias ablatiō caſui ⁊ ī hijs
potiſſimū v̾ſať ꝗ ad aīmū ſpectāt.vt ꝯfido tua v̾tute.
tua humanitate.tuo ꝯſilio.⁊ idē de alijs huiuſmodi

cxxxviij.Credo pro cōmitto.

¶ Credo q̈ꝫ ꝓ cōmitto oꝛnatiſſimū ē. vt credo tibi ꝯſilia mea. credo tibi grādem pecuniā. ⁊ ſic de alijs.

¶ CXXXIX Grandis maioꝛ vel minoꝛ natu.

¶ Grande adiectiuū nomē ꝓli vel etati ꝯuenit vel pecuuie. pecunie exēpla ſupˀ poſuimˀ. Sꝫ hic grādioꝛ neſtoꝛe videt̄. i. videt̄ q̄ neſtorē vincat etate ⁊ añcedat. h̄ eſt grādis natu: grādiſſimˀ natu. ſignificat longeuuꝫ hoīem atq̈ꝫ admodū ſenē. Et q̄ꝛ de natu facta mētio ſē maioꝛ natu. oꝛnatiſſime ſignificat ſenioꝛē: ſic mīoꝛ natu ſid eſt iunioꝛem. CXL De parentheſi.

¶ Inſup aut illepida ſit īterpoſita nōnūq̈ꝫ ī oꝛone atq̈ꝫ int̄iecta parētheſ̄. vt dediſti ad me (q̄ mea ē ſumma voluptas) ſuauiſſimas lr̄as. oēs amicos (n̄ falloꝛ) plurimū admiroꝛ. ſcire veli ex te (ea nāq̈ꝫ ē amicoꝝ ꝯſuetudo) q̄d nup in cā. M. Anthonij egeris. ⁊ ita demū (re poſtulāte) nr̄aꝝ hmōi oꝛonē int̄poſitōibˀ aſpergamˀ.

CXLI. De increbꝛuit.

¶ Hec res apd̄ me īcrebꝛuit / ⁊ fere ſignificat ad aures peruenit ⁊ rei noticiam ſignat.

CXLII. Ut nos neſcire quid dicemus.

¶ Neſciō hācrēꝫ: ignoꝛo: p̄terit me: fugit me: latet me Huiˀ rei neſcius ſum: ignatus ſum. Hec res ſcientiaꝫ meā fugit. CXLIII. Reliquum eſt ꝓ reſtat

¶ Hoc reliquū eſt. i. hoc reſtat: ꝓpulchꝛe ⁊ magno cuꝫ oꝛnatu idē ſignificat. Exēplū eſt. Oīa tibi ⁊ natura et foꝛtuna tribuit: reliquū eſt vt bn̄ ⁊ laudabiliter viuas

CXLIIII. Uulgo id eſt vbiq̈ꝫ.

¶ Rumoꝛ eſt vulgo. i. vbiq̈ꝫ. ⁊ cōiter dr̄: ⁊ oꝛnatˀ ſmo ē

CXLV. Accipere ꝓ audire ⁊ cognoſcere.

Accipe ꝓ audire ⁊ cognoſcere ꝓuenuſte dicit̄. vt accepi rumoꝛibus: q̄ꝝ eſt īcertˀ auctoꝛ: Accepi hoīꝫ fama q̄ certo auctoꝛe ꝯtinet̄. accepi nuncijs id eſt nunciationibus q̄s titius ad me remiſit. accepi lr̄is q̄s plerunq̈ꝫ ab amicis accipimus. ⁊ in alijs conſimilibus locis.

CXLVI. Hiſce hoſce haſce

¶ Pronoībus articularibus demõſtratiuis cõſueue rūt oratores addere ce adiectionē ī his caſib' q̄ in s. de ſinūt euphōie cā vt hiſce hoſce haſce .p his hos has.

CXLVij. De trāſlatiōe hui' ꝑpoſitōis cū

¶ Sepe ꝑpoſitio q̄ prepōi ſolꝫ: poſtponit' etiā ſi ſigni ficātia eadē manet: ⁊ in quibuſdā quidē ſemꝑ q̄ ſunt mecū tecū ſecū nobiſcū vobiſcū. in quibuſdā qꜫ non ſꝑ vt q̄. cū q̄ cū q̄bus cū / te .ppt' hac etiā .ppt' te idē ſigni ficant. ⁊ ſic q̄bus cū ⁊ cum quibus ⁊ ī his potiſſimū ea ꝑpoſitionū tranſlatio fit que modo enumerauimus.

CXLVIII. Clā ꝑpoſitō poti' qꜫ aduerbiū

¶ Clā plerūqꜫ ꝑpoſitō eſt ⁊ nōnūqꜫ aduerbiū. ſed ora tores ꝑpoſitiōeꝫ potius accipiūt: ſiue iūgant' ablō (vt priſcianus ſentit) ſiue actīo / quod opinatur donatus. vt clam me .pfectus eſt id eſt me neſciente.

CXLIX. Corā ⁊ ꝑpoſitio ⁊ aduerbium.

¶ Coram cū accentu in prima ſillaba ꝑpoſitō eſt ⁊ q̄d ſignificet nemo eſt qui neſciat. cū accētu v̄o in vltima ſillaba aduerbiū pulcherrimū eſt ſignificās (vt ita di cam) preſentialiter quo frequētiſſime viri docti vtunt' vt apud .M. ciceronem cupio tecum coram iocari id eſt preſentialiter. etiam coram tecū loquor.

CL. De aduerbijs in .i. ⁊ u. deſinentibus.

¶ Multa aduerbia in i exiſtentia etiā in ipſis epiſtol' pulcherrīa ſunt. ſꝫ hec ī primis ruri veſperi domi belli Multa itē in o ſero ſerio ꝯſulto poſtremo falſo meri to precario. Cetera v̄o in eodē exitu deſinētia haud ī frequēti ſunt vſu oratorū. In u v̄o nō multa ſunt diu cuius ſignificatio manifeſta eſt Interdiu: quod eſt q̄ſi infra mediū diei tempus. ⁊ noctu pro nocte. qđ magis nomen eſt. Unde diu noctuqꜫ dicimus.

CLI. Nullus pro non.

¶ Nullus nulla nullū nōnūqꜫ .p nō preſerti ſuꝫ eſt

v̄bo adiūcto: vt null⁹ ſum .i. interij .reſpub. nulla ē: q̄ſi non eſt. id eſt extincta eſt. Idq3 ornatiſſimum fuerit

C Lij. Preſto ſum id eſt aſſu3 vel appareo

Preſto ſū ſignificat aſſū. ⁊ fere appareo. ⁊ ſicidē aduerbiū eiuſdē v̄bi mōis oībus ac tp̄ibus ꝓuenuſte cōnectit: an eadē q̄ mō poſuum⁹ ſignificātia vt p̄ſto mihi fuit ſeruus tuus vrbē ingredienti .i. affuit.

C Liij. Licet mihi bono viro eē vel bonū virum.

Lic3 mihi bonū viꝝ eē ⁊ licet mihi bono viro eē vtrūq3 latīe atq3 vſitate dī. ſ3 id poſteri⁹ magis oratoꝝ eſt.

C Liiij. Perpetuu3 ⁊ imperpetuum aduerbia.

Perpetuum ⁊ imperpetuum aduerbia pro eodem ponuntur ⁊ eis frequenter vtimur

C LV. Deuincio pro obligo.

Deuincio verbū pulcherrimū eſt: tu3 precipue epiſtolis ꝯgruit. ſignificat et deuīcio obligo ⁊ deuīctus obligatus ſicut ⁊ ſepe obnoxius qđ non ſolum trito more ſignificat quod notum eſt ſed etiam deuinctum.

C LVj. Collocare apud aliquē beneficiū.

Collocare apđ aliquē bn̄ficiū ē alicui bn̄ficiū facere: vt apđ gratos viros bn̄ficiū collocaſti.

C LVij. Gratificor.

Gratificor tibi hāc rē p̄clare vſurpat̄ ꝑ gratū facio.

C LViij. De indulgeo ⁊ ignoſco.

Indulgeo ſane verbū ē aptiſſimū ⁊ ſplēdidi ornatus quod ⁊ datiuo iungit̄: ⁊ ferme ſignificat do operā atq3 ita exponit̄. vt hic nimio ſomno indulget .i. nimis dormit. nimio cibo īdulget: id ē nimis comedit. de aliis ꝯſimili pacto. Indulgere q̄ſi concedere ē verbū luxurioſam quādā deſignās clementiā ⁊ indulgentem parentē appellamus: leniore erga liberos īgenio. quare ⁊ ab ignoſco plurimū differt. eſt eñ ignoſco parco id eſt do venia3 ſiue excuſatū hēo. ignoſco tibi ſi quid (exēpli cauſa) admiſeris ſceleris. īdulgeo v̄o vt mul-

ta agere impune queas: quoꝝ v̄boꝝ diſcrimē diligen
tiſſime ꝯſiderandū eſt. CLIX. Tātus quātus

¶ Tantus ta. tū. ⁊ quantus eodēmodo ſe hn̄t in oīoe
vt raro alteꝝ abſqꝫ altero ponat᷑. vt cōcio hec tanta eſt
quanta an̄ ac vnqꝫ fuit. tribus mihi tantū quantū nec
agnoſco / nec poſtulo. tantū in te ē doctrine quātum in
doctiſſimo ſolꝫ eſſe viro. CLX. Talis qualis.

¶ Talis ⁊ qualis alterutrū creberrie ponit᷑ raro vtrū
qꝫ. vt talē ſolemus ſentire bonū virū ⁊ ſubintelligim⁹
qualem diximus. ⁊ econtra orator eſt illuſtris qual' al
ter nullus reperiatur. veruꝫ hec de his ſatis.

CLXI. Uel pro etiam.

¶ Uel pro etiam particula in mult̄ locis rectiſſime cō
gruit. vt hannibal fuit imperator vl' oīm primus. tua
eximia virtus vt te amem vel maxime impellit

CLXii. Verſor.

¶ Verſor verbū in frequētiſſimo eſt vſu veterū ac doc
torū hoīm. perdiffuſaqꝫ eſt eius verbi ſignificātia ac
deniqꝫ variis poteſt ratiōnibus exponi. vt ego verſor
in litterarū ſtudio id eſt do operā litterarū ſtudio. vir
tus circa difficile verſatur id eſt v̄tus in difficili conſi
ſtit. v̄ſamur in tenebris id eſt fere ſumus ac viuimus
⁊ quaſi ſtamus in tenebris. ⁊ (qd eſt exēplis ſupiorib⁹
declaratū) duos ſibi plerūqꝫ ac frequētius caſus po
ſtulat. nā aut accuſatiuo iūgit᷑ / ꝑpoſita circa: aut abla
tiuo in precedēte. nā cū actio vt ante fundū v̄ſari ad
portam verſabat᷑ perraro dicta ſunt. ſꝫ queadmodum
ceteris reb⁹ oīb⁹: ita huic ſūma adhibēda ē diligētia.

¶ CLXiii. Enimuero. ſin autem.

Nonnunqꝫ due particule ornatiſſime coniunguntur.
quarū eadē ſit vtriuſqꝫ ſignificatō. vt enimuero: nā
ꝑ explēda ſentētia altera dūtaxat ſufficere poterat. ⁊
ſimiliter ſin autē cauſa cōplēde ſentētie eo ī loco autē
particula nullā oīno viꝫ hꝫ. ſin eīn ꝑ ſe ſignificat ſed ſi

CLXIIII. Quoad.

Quoad pro quouſq; & pro quãdo non minus ornate ponitur q̃ latine. vt volo ĩ vrbe eſſe: quoad tu redeas. ita in pleriſq; locis conſimiliter accipi poteſt.

CLXV. Suſcipere.

Suſcipere nõ ſolũ (qđ tritus vulgatuſq; vſus hz) ſignificat qđ eſt ſup ſe accipe & q̃dãmodo adducere aliquid: ſz etiã pornate poſitũ in epiſtol' cõmẽdatuz hr̃e. vt ſuſcipit ciceronẽ ceſar in ſuis rebus aduerſis. q̃ vtiq; poſtrema ſignificatio/haud quãq̃ (ſi q̃s ĩſpiciat accuratius) a priore illa aliena eſt.

CLXVI. Poſitiuo adiuncta negatio contrarij poſitiui plerunq; vim tenet.

Optima q̃ ratio eſt vt poſitiuo cuipiã adiuncta negatio cõtrarij poſitiui vim ac ſignificatõez teneat. ſed non ita pene/tamẽ & accurate illam expleat cuius rei exẽpla ſubiciamus. hic vir eſt haud im pbus. ſignificat em̃ fere hunc hoĩem pbuz potius q̃ improbũ eſſe hñdum. & pbus haud ignobilis. hiſtrio non illepidus miles nõ inſtrẽnuus ciuis haud malus. Naz ĩ his eorũq; ſil'ibus rectius atq; vſitati' dicit̃ quãdo vis laudis cuiuſdã eſt. ſz q̃ſi dĩnute & q̃ſi defraudate laudis.

CLXVII. Peto hanc rem a te

Qđ grãmatici dicũt peto te hãc rẽ ornati' nec min' latĩe dici q̃at peto hãc rẽ a te. id p'unũ cicero in epiſtol' conſueuit.

CLXVIII. Conficior pro pereo.

Conficior paſſiua voce crebro vſitatũ ẽ p eo fere qđ eſt pereo. vt ꝯfectus ſuz id eſt ꝯſumpt' vt vir inops ac miſ' fame frigore dolore cõficit̃. ſic ãnis etate & ſtudio ꝯficit̃ ac merore/labore/ſenio ꝯfect'/& đ alijs ſic pml'ti

CLXIX. Ablatiui tum participiorũ tum aliorum peruenuſtam reddunt orationem.

Ablatiui caſus non pticipioꝝ ſolũ verũetiaz oĩz ali-

orũ in orõne pcõcinne ponũtur: pſertim ſi qua fuerit ſignificatio tpis: ⁊ de participiis quidã manifeſtũ eſt vt regnante octauiano ceſare parta eſt vniuerſo orbi pax: q̃ſi qua tempeſtate regnabat octauianus ceſar: ⁊ aliud: dionyſio ſiracuſis tirãnidẽ gerẽtẽ: grauiſſima in ſicilia bella geſta ſunt: id eſt in quo tpe ſiracuſanorũ dionyſius tirãnus erat. Sed eodẽq3 modo alia quedã ſe hñt noĩa marie ſi dignitatũ ⁊ honorũ extiterint: vt cornelio ⁊ galba edilibus curulib' acte ſũt in theatro fabule. Quidã addũt participiũ exiſtẽtib'. ſed nos phibemus: qd ad venuſtatẽ orõnis non ptinet addi oportere: item ſcipione ꝯſule peni deuicti ſunt. ſcipiõe imperatore euerſa eſt numãtia. ⁊ reliqua eiuſmodi pariter

clxx. De gtĩs cum poſſeſſiuis pnoĩbus.

Licet etiã tã grãmatice q3 oratorie gtios quorũ cunq3 caſualium cũ poſſeſſiuis quocunq3 caſu platis cõiungere: qd ⁊ priſcianus tradit: vt mea cauſa venit et ceterorũ amicorũ. meũ agrũ ⁊ marci anthonii populati ſunt tuo amico et fratris gratificare. tuũ imperatorẽ ſectare ⁊ coriolanũ o noſter ac fratris amice. ſua ille cõfidit ⁊ ciuiũ prudentia. Atq3 ita figuratur ꝯſtructio ĩ oĩbus poſſeſſiuis. hinc terẽtianum illud meo pſidio atq3 hoſpitis.

clxxi. De noĩatiuo poſſeſſiuo cum genitiuo poſſeſſoris.

Idq3 penitus inſpiciendũ ſit: q̃nq3 etiã diſcretiõis ſeu abũdãtie cuiuſdã cauſa ſolet addi cũ gtĩo poſſeſſoris ⁊ ntũs poſſeſſiuus. vt ſuus eſt. C. ceſaris mos. i. ei' et nõ alterius. ſuus ticii filius heres teſtamẽto ꝯſtitutus eſt. ſuus (vt ipeq3 pſcianus exponit) ad diſcretionez ei' ptinet q̃ ſcḋm leges ſuus nõ eſt. i. ſub ptãte pris legitimi nõ eſt. ſuus aũt p vnuſcuiuſq3 pprio accipitur qd ipm apud viros eloquentiſſimos frequens eſt.

clxxii. Quid diſtãt die quarto ⁊ die quarta

Die quarta (vt nonius marcellus etiã teſtis eſt) et

die quarto nō idē ſignificāt. ſ; maſculino genere pte-
ritū tēpus deſignat: feminino futuꝝ: qd vetuſtiſſimi
tñ aliter protulerūt. vt ſic die quarto ꝓ eo eſt qd aliter
nudiuſquartus dicit: nudiuſtertius: ⁊ itidem de aliis

clxxiii. quid intereſt inter tua cauſa ⁊ tui cā feci.

Tua cauſa feci / ⁊ tui cauſa feci: ne pter veteꝝ ⁊ docto
rum ꝯſuetudinē aliqd efficiamus inter ſeſe haud me
diocriter diſcernunt. Nā tui cauſa dicimus: ſi quid ei
ad quē ſmonē vertim' pſtiterim': vt tui cauſa ad an-
thonii caſtra ꝓfect': qd eſt tuendi tui gratia. Sed tua
cauſa: cum tua (vt ita dixerim) cōtemplatiōe aliquid
alteri pſtiterimus. vt tua cauſa fratris tui cauſam egi

clxxiiii. de differētia īter gtīos pmitiui ⁊ poſſeſ-

Et qꝛ aliqd de his q ad poſſeſſionē ſpectāt lo ſiui.
cuti ſumus: haud ab re fuerit differentiā illā proferre
in mediū: q inter gtīos pmitiui eſt ⁊ poſſeſſiui. vt mei
tui ſui noſtri ⁊ veſtri. quā tādem pulcherrime pſcian'
exponit. Vox nāq; eſt eadē: at vis ip̄a lōge diuerſa cū
gtūs pmitiui ſimplicē ſignificat poſſeſſiōe;. poſſeſſiui
vero duplicem. vt mei amicus. i. meus amicus. ſ; mei
filii amicus duplice; poſſeſſionem ꝯtinet: alterā meā
in filio: alterā filii in amico. qd eo ſubiecim' / ne cū or-
natum reqrim': verboꝝ vim ignorem' ip̄am: atq; ī er
rorē quēpiā ignorāt' incidam': ſ; nūc īſtitutū pſeqm.

clxxv. In mentem venit.

Hec res mihi in mentē venit dr. ⁊ cū gtīo: hui' rei
mihi ī mentē venit: nec mihi cure ē an ꝓ ntīo gtūs po
ſit' eſt: vtrūq; n̄o nō ſolū poete ſ; etiā. M. cicero vſur-
pauit.

clxxvi. De tempoꝝ cōmutatione.

Oratores (ſicut ⁊ poete) ꝑ ſepe pſentib' tpib' vtunt'
ꝓ pteritis / nōnunq; ⁊ ꝓ futuris: verū id quidē multo
rarius: ſ; ꝯtra haud crebro fit: niſi forte inq; verbum
qd futuri tpis eſt / preteriti loco vl' pn̄tis accipiam'. S;
multa q ſup his dici poſſunt ī aliud q tps ſeruamus

clxxvij. Similis gtĩo ⁊ plenus datiuo.

¶ Similis ⁊ plenus noĩa (quoꝝ ꝑus dtĩo iũgit᷑: poſterius etiã abltĩo) oratores vt plurimum ac fere ſp gtĩo iungũt: vt ſimilis es tuoꝝ maioꝝ: dignitatis ⁊ officio es plen᷒: nõnunq̃ vo (ſ ꝑraro ꝓferunt᷑) cũ ſupiorib᷒ caſibus.

clxxviij. Ut imperatiuis ſubiunctiua verba iunguntur.

¶ Sepenumero etiam maioris ſignificantie cauſa vel ornatiſſime imperatiuis ſubiunctiua verba iunguntur: quod Cicero ſepe efficere ſolebat. quale eſt illud. Cura vt vir ſis. Et alio loco ſcribens ad filium. Effice ⁊ labora vt excellas.

clxxix. decurritur.. cenatur. prandetur.

¶ Decurritur ſpatiũ: cenatur rhonibus: prandet᷑ tur tur: conſimiliaq; pulcherrime dicuntur.

clxxx. Ut tranſitiua v̈ba abſolute ꝓferuntur.

¶ Atq; vt abſoluta ĩterdũ v̈ba obliq̃s caſib᷒ iũgunt᷑. ita trãſitiua q̈ʒ licʒ nõnũq̃ nõ ſolũ ꝑ grãmaticoꝝ more / ſed etiã ꝑ oratoꝝ ꝯſuetudĩe abſolute ꝓferunt᷑. ꝑſertẽ v̈o ſi q̃ ſui paſſio cũ actõe ipa ſignificat᷑ q̃lia illa ſũt lugeo: rideo: metuo. que cũ tranſitiua ſunt: nunc abſolute ꝓferunt᷑.

clxxxi. De terminatis in bundus.

¶ Que in bũdus exeũt noĩa / nõ tã ſĩlitudinẽ ſignificãt (qđ pleriq; arbitrant᷑) q̃ʒ abnndãtiã quãdã poti᷒ ac vehemẽtius: vt gloriabundus nõ tã gl'ianti ſĩlis: q̃ʒ abũde ſeſe vehemẽterq; efferens. Quã opinionẽʒ eloquẽtiũ atq; q̈ʒ eruditiſſimoꝝ hoĩm vbiq; teſtimonijs ꝯprobatã: tu q̈ʒ firmiter ãplectere. nã (vt alios omittã) Aulus gelius auctor ꝓbatiſſimus ex ſentẽtia q̈ʒ doctiſſimi appolinaris letabund᷒ dicit᷑ qui abunde letus eſt. Errabũdus q̃ lõgo atq; abũdanti errore eſt. ⁊ tu q̈ʒ eiſdem vtere nominibus.

clxxxij. De fretus

¶ Fretus ta. tũ incerte originis ablatiuo iunctuʒ pulcherrimũ eſt: ⁊ ſignificat fere ꝯfiſũ atq; munitũ. vt ve

ſtra hũanitate fret⁹. vr̄a ſapientia / nõ mea v̄tute fret⁹
clxxxiij. Certiorem facere.

Certiorez facere vſitate atq3 freq̄nter in epiſtol' vſur pat̄. nã facio te de hac re certiorez. i. tibi ſignifico hãc rē ⁊ ſepiſſime velim me de tua valitudīe facias certiorez

clxxxiiij. De habeo.

Habeo varia ꝯſtructione figuratũ plurimũ ornat⁹ hab3. vt bñ hec res ſe h3. qd̄ eſt fere vt ita dicã: ſtat bñ hec res. ⁊ ita bñ habeo me. ⁊ cũ pticipijs bene me hñſ redeo rure. ⁊ cõtrarũ aduerbiũ ſil'iter ei verbo iungit'. qd̄ eſt male. clxxxv. De pticipijs futuri temporis

Participia ſepenumero futuri tempis ornatiſſime vſurpantur. vt ſcripturus ſũ ad ſcipionez lr̄as. qd̄ eſt fere debeo ſcribere. ⁊ aliud. tu ad edes cras iturus es: q̄ſi ire debes. cicero ē athēas ꝓfecturus. i. d3 athenas ꝓficiſci. plautus in ciprũ traiectur⁹ eſt: fere eſt nauiga re d3 in ciprũ. qd̄ idcirco ita expoſuim⁹ qm̄ is proprie nauigare. i. trãſmittere: is ſoluere eũ locũ ſignificat vñ ꝓficiſcim̄ is demũ traijcere dicit' q̄ eũdē deſignat qui rate vehit'. vt cicero ſoluit athenis ⁊ ī aſiã traiecit. Verũ ad ꝓpoſitũ redeundũ eſt illa igit' pticipia que a v̄bis manãt paſſiuis ⁊ paſſineq3 expōi debēt. vt cui⁹ inſons aīmus eſt: mulctãdus nõ eſt id eſt mul'ctari ⁊ pu niri nõ debet. ſontes accuſandi ſunt. i. accuſari debet. vir flagicioſus eſt trudendus in carcerem. i. coijciēd⁹ in vincula ⁊ alia reliq̄ exponant' vt ſup̄ diximus. Nec tñ negauerī quī eorũdem participioꝝ alia q̄3 ratio ſit ſed ea nos modo ꝓſequimur ī pñtiaꝝ q̄ venuſtius eloq̄um reddãt. clxxxvj. De repeto.

Quid repeto: nõ ne ꝑpulchre ponit'. ſi q̄d ei acceſſe rit neq3 accuſatiuus ſolus caſus / ſ3 etiã ablatiuus. vt repeto hanc rem memoria. quod non teneo memoria ſignificat vt permulti extimant. ſed potius memoria voluito: ⁊ reminiſcor. ⁊ quaſi oblimoni traditum rur

ſum īueſtigo memoria.hoc nos vti v̄bo potētiſſime poterim⁹:qm̄ eodē ⁊ veteres eloquētiſſimi frequēter vſi ſunt.hīc illud de oratore ciceronis libro.cogitanti mihi ac memoria repetēti.⁊ african⁹ a neuio accuſa-tus tribuno plebis / q̄ ab antiocho pecuniā accepiſſet cōmodiſſime eo verbo vſus eſt.Memoria (inquit) q̄rites repeto hūc diē hodiernū eſſe: quo hannibalem penū īimiciſſimū huic īperio vici in africa:⁊ ꝑpetuā pacē vobis / ac victoriā peperi inſeparabilē.veꝝ capt⁹ ingēti voluptate lōgius in africā verbis referēdis ꝓ greſſus ſum.q̄obrē ad veſtrū īſtitutū referat ſe oratio

CLXXXVII. Pro mori diē obire / mortē ap-petere ⁊ ſimilia: ꝓ viuere aūt vitā agere / dege re etatem ⁊ ſimilia ornate dicimus.

Optimū factū fuerit:ne eiſdem aūt modis orōnis aut v̄bis vtamur:⁊ (qd̄ initio diximꝰ) varia plurimū ꝓbat orō.⁊ ſi veluti q̄buſdā floſculis aſꝑgit̄:vt ꝓ mori diē obire:mortē appetere:aīam expirare:vita dece-dere:aīam efflagitare:vita defungi:rebꝰ hūanis exce-dere:ex vita migrare:res deſerere hūanas:exire de vi ta:mortē obire:extremū claudere diē:interire: occide re cōſiliaq3:⁊ iterū ꝓ viuere vitā agere:degere etate3

CLXXXVIII. Ut ludo ludū:ſic ⁊ viuo vitam dicimus:⁊ conſimilia.

Et (ne ſigillatim cūcta cōplectar) illd̄ hoc loco aīad uertēdū ſit:q̄ ſicut ſepe dicimꝰ / ludo ludū:pugno pu gnā:ſeruio ſ̄uitutē:doleo dolorē:⁊ ſimilia:ita ⁊ īterdū viuo vitā:viuo miſerā ſeu felicē vitā:vt ſi q̄s dixerit qui expeditā fuerint vitā ꝯſecuti:hi viuēt beatā ⁊ im-mortalē vitā.⁊ q̄ p̄clarū certamē certauerit:ampliſſi-mis donabit̄ muneribꝰ.Et qd̄ de varijs dicimꝰ orōis modis:idipm̄ de ſingulis partibꝰ ītelligēdū ſit:vt ꝓ oro rogo:p̄cor:obſecro:ꝓ q̄ſi pene:ferme:reliq̄ tu ipſe coniecta.

CLXXXIX. Id genus

¶ Id genus ꝓ eius generis (qđ fere ſimile nomē exꝓ
init) ꝑpulchre ⁊ vſitate dicit̃: vt multa ſũt id gen⁹ mõ
ſtra. De multis id genus reb⁹ locutus ē: qđ ē ſimilib⁹.
et ita in alijs. CXC. Ex ſententia

¶ Ex ſententia q̃ſi ſm voluñtatē ⁊ ꝓſpere: vt geſta res
eſt ex ſentẽtia: qđ eſt ꝓut optabamus: ⁊ tibi id venit
ex ſentẽtia: ⁊ multꝫ ĩ locis ꝯſiſ̃iter CXCI. Inferre

¶ Inferre ĩiuriã / q̃ſi ĩiuriã facere. man⁹ ĩferre alicui ē
aliquē pulſare. impetũ ĩ quēpiã facere / ē quēpiã cum
impetu et quaſi vi adoriri ⁊ irruere.

CXCII. Dare veniam.

¶ Dare veniã pulcherrimũ eſt ignoſcere ⁊ licẽtiã ꝯce
dere. Ab initio etatis habui te amicũ. Amicitia mihi
tecũ ē a teneris ãnis: a paruulo: a p̃mis etatis tꝑib⁹: a
teneris (vt greci dicũt) vnguiculis ab incunabulis ip
ſis. ⁊ huiuſmõi. Iuuenal' etas pulcherrime adoleſcē-
tiam ſignificat. cxciii. Ferire fedus.

Ferire fedus optime atq3 optimis cauſis ex fecialiũ ꝯ
ſuetudine ſignificat fedus. cõponere vt ꝑſepe ictũ ſeu
ꝑcuſſu3 fedus ē ꝯſtitutũ ⁊ compoſitum.

¶ cxciiii. Eſt mihi nomen ſcipioni.

Eſt mihi nomē ſcipioni. ſcipioni cognomen africano
fuit. cui pago troiano nomē eſt ⁊ ſic de reliq̃s dtõ caſu
ꝑſitate ac pulcherrime dĩ. que eadē ⁊ alijs quoq3 mo
dis reꝑiunt̃ ſed freq̃3tius modos ſuꝑiores apđ eloq̃ntiſ
ſimos ⁊ doctiſſimos viros inuenies.

cxcv. Aiunt fertur dicitur.

¶ Cum tritũ verbũ volum⁹ oſtẽdere: ⁊ qđ ĩ ore ꝑꝑl'i eſt:
vtimur vl' impꝑſonali fert̃ vl' ꝑſonali v̾bo aiũt: ⁊ non-
nũq̃3 dĩ. ⁊ eis ſingulis vt p̃ponim⁹: ⁊ raro ita ſed inter
dũ ꝙ exẽpla huiuſmõi ſunt. nã ſirenes (vt aiũt) ſurda
debem⁹ aure trãſire. ⁊ itẽ nã ita fert̃ vt nuſq̃3 tuta ſit fi-
des. itẽ aut turpe ē (vt dĩ) tumultuãtē de gradu deijci

cxcvi. Mediam ſuper noctem.

Nōnūq̄ ita dicim⁹ noctē ſup mediā vigilauim⁹ qđ eſt vltra mediā noctē vigilauim⁹. idq̄ꝫ ⁊ ſerui⁹ ipē teſtat̄ ⁊ q̄rūdā veteꝝ cōꝑbat auctoritas ccxvij. Tēdo.

¶ Contra ſermonē tuū tēdo id eſt reſpondeo tibi. ſic̄ ⁊ tēdo ꝯtra iter. i. tibi occurro: ſed hec haud in frequēti vſu oratoꝝ īuenies. CCLVIII. Macte.

¶ Macte magis aucte: ⁊ eſt glorie ⁊ laudis ſermo: et plerūq̄ꝫ ablt̄o iungit̄: vt macte virtute eſto. idq̄ꝫ ⁊ poete vſurpāt ⁊ ſcriptores hiſtoriaꝝ: ⁊ demū oratores ipi q̄ ſmo (vt mlt̄i erudituſſimi tradūt) a ſacris deduct⁹ ē

CCLIX. Ad explicandū locū ſiue genus gentile ac patrium effingimus.

¶ Quotiēs alicui⁹ explicaturi ſum⁹ ſiue gen⁹ ſiue locū gētile ac patriū nomē effingim⁹. qđ q̄ ſecus effecerit: fortaſſe latine locutus ſit: ſꝫ illepide atq̄ꝫ penit⁹ īdecore: vt q̄ fuerit a ſiracuſis oriūdus: nō de ſiracuſis dicēdus: ſed ſiracuſanus: nō de athenis ſꝫ athenienſis: ⁊ ſic de alijs atq̄ꝫ in generib⁹ ac familijs nos nō de cum abltīo vtimur (vt multi) ſꝫ īde nomē efficim⁹ vt nō de ſtauris ſꝫ ſtaurus: nō itē de grecis ſꝫ grecus. nō de catulis ſꝫ catulus: nō de datis ſed datus. Quā q̄dēꝫ ad rem id merito aſſerēdū ſit: qđ plini⁹ ipē aiebat: q̄ꝫ deriuatiōes nō hn̄t firmas regl̄as: ſꝫ exeūt terminātur q̄ꝫ vti ipis autorib⁹ placet: ſic a thauro thauꝝ thaureū ⁊ thaurinū dicim⁹: ⁊ q̄s nos rōanos dicim⁹ / dicūt greci romeos. q̄s nos carthaginēſes / illi carthidoneos vocāt Sꝫ ī enſis / us / atq̄ꝫ as / ſi ad loca ꝑtinēt freq̄ntiores terīatōes ſūt: vt albanēſis: veronēſis: cluſin⁹: tarētin⁹ lacedemoni⁹: ſiracuſan⁹: arpinas. Alij q̄ꝫ ſūt eorūdēꝫ noīm exit⁹: ſꝫ hi frequētiori vſu celebrant̄: qđ idē ⁊ ī q̄buſdā alijs fit: q̄ neq̄ꝫ a generis noīb⁹ fluxere neq̄ꝫ loci vlli⁹: vt terētian⁹ cremes. platonic⁹ gigas. ſocratic⁹ gorgias q̄ oīa a ꝓprijs ꝑfecta ſūt: atq̄ꝫ originē traxere: ſꝫ q̄ alia hac de re dici poſſūt: tu ipē cogitatōe cōplectere

CC.Conor.

¶ Conor hãc rem / optime ac ꝑuenuſte dicim⁹: ꝑſertiꝫ ſi difficilior ſit ⁊ ardua: quo pacto cicero ſepe vtebatur vt de ꝑfecto oratore magnũ op⁹ ⁊ arduũ brute conam̃

CCI.Studeo

¶ Et ſtudeo ſi q̃d ſtudioſius effecturi ſum⁹ / etiã actio pulcherrime iungit.

CCII.Deſidero.

¶ Deſidero v̉bũ pulcherrime poſitũ ẽ. Nã cũ deſiderium ſit abſentũ rerꝫ: ꝑſepe dicim⁹ / deſidero amorẽ tuuꝫ q̃ſi tu nõ me amas. deſidero tuã prudẽtiã: q̃ſi ſis inſipiẽs. ⁊ itẽ de aliȷ̃s.

CCIII.Complector.

¶ Cõplector ꝑdiffuſum eſt atqꝫ ornatũ v̉bũ: ꝑſertim v̉o aliq̃b⁹ adiectis hac rõe. vt te amore atqꝫ bẽiuolẽtia cõplector: ꝑ te amo. cogitatiõe cõplector: qḋ ẽ cogito: et id eſt animi ſicut facultate cõſequor eſt rei ipſius.

CCIIII.De gerundiuis.

Illḋ ignorãdũ nõ ẽ ꝙ gerũdiu⁹ mod⁹ ab oĩ v̉bo ſimili ꝓcreat / ſi q̃n nob foret eo op⁹: vt cãtãdo rũpit ſãguis .i. dũ cãtat vt ait ſer: ⁊ alio ĩ loco actiue dictũ ẽ. cãtãdo tu illũ id ẽ dũ canis. id efficere atqꝫ vſurpare oratores queũt.

CCV.De quarto pretor ⁊ quartũ p̃tor

¶ Putãt nõnulli nihil intereſſe: ſi q̃s dixerit quarto pretor ⁊ quartũ p̃tor: ⁊ ſic de aliȷ̃s: ſꝫ magna ẽ certe differẽtia vt. M. varro teſtis ẽ. nã quarto p̃tor locũ ſignificat ⁊ tres ante factos. quartũ v̉o deſignat tp̃s. Caue igit diligẽter ne ꝑperã hiſce vtaris rõnibus: ne quid ꝯtra veterũ atqꝫ eloquentiũ morẽ ꝯſuetudinẽqꝫ faciamus. quare tercũ ꝯſul ac tercio ꝯſul nõ idẽ ſignificãt

CCVI.Ruri eſſe.

¶ Sed ne plura iam ſequat (nã infinita pene eiuſmodi ꝑcipi poſſunt) id tene memoria ꝙ nõ rure eſſe / ſꝫ ruri eſſe dicamus. qḋ cũ Feſtus põpeius affirmat tũ Terẽtius cõprobat. ait em̃ ruri ſe cõtinebat. Quãobreꝫ ſi qua reliqua ſũt: paucis expediamus. Nã cũ ꝓ ꝯficien

dis epiſtolis hec potiſſimū attingerim᷒:ſi ſaluatiōis formulā ac regulā iduū nonarūq; obſeruatione͂ pate fecerim:iure huic paruo īſtituto finem ac modū ſtatu erim.CCVII. Uale Salue.

¶ Uale igr̄ ac ſalue v̄ba.p.M.varronis ⁊ oīm doctiſſi moꝝ viroꝝ ſentētia idē ſignificare videnť.Quib᷒ nos alias ī ſalutādo/alias ī execrādo vtimur:ex q̄ Terē.il lud ē.Ualeāt q̄ inť nos diſſidiū volūt ac cupiūt.mor tuis q̄ꝫ ⁊ q̄ mortaliū vita deceſſerīt q̄b᷒ nullā huiuſce lucis optare ſalutē poſſum᷒ nōnūq̄ꝫ vale dicim᷒ Et ve teres quōdā eiſdē idem v̄bū.p mori dicebāt:q̄i nihil āpli᷒ viuētib᷒ ſibi cū mortuis futurū eēt:⁊ ī ppetuū iā ab eoꝝ aſpectu diſcederēt. Nā nꝫ valēt illi nꝫ ſalui eē pn̄t.ob eādē rē addūt nōnulli bn̄ ſeliciterq; aduerbia aut ſiq̄ alia ſūt eiuſmōi ſignificātia.Uerūtn̄ ī ep̄l'is ip ſis vale ī fine dicere ꝯſueuim᷒ abſq; vlla aduerbij ac ceſſiōe.ꝑinde ac amicis vite ſalutē ac felicitatē exop tem᷒.Quid igiť vale ſibi q̄rat q̄ ve illo pacto vtēdū ſit noſce. CCVIII.Dico tibi ſalutem.iubeo te ſaluere.

¶ Pro ſalute aūt plerūq; nos dicim᷒ ſalutē dico.⁊ ſi quē ſalutare cupim᷒ dtīo caſu.aptiſſime appoſuerim᷒ vt vale:⁊ ceſari dic ſalutē.Alia q̄ꝫ erit ſalutandi ratio. vt iube ſcipionē ſaluere:qd̄ eſt ſcipionē ſaluta.Nā ille modus vim quādā deſiderij ꝯtinet:⁊ ꝑ antiquoꝝ mo re ⁊ ꝯſuetudīe īfinitiu᷒ modus ī aliū trāſmutať:vt iu beo te ſaluere.i.ſalue.iubeo te gaudere.ꝑ gaude.

ccix.Meo noīe vel meis v̄bis ꝑ mea ex parte.

¶ Quod alij ex mea pte dicūt:in l'to q̄dē ornati᷒ dr̄/ vel meo noīe vl' meis v̄bis. ccx.De kalēdis nonis ⁊

Quotā aūt cuiuſcūq; mēſis diē velim᷒ (idibus ītelligere:kalēdis nonis idibuſue notam᷒.neq; q̄d il li ſibi velint:nūc explicare ꝯſiliū eſt.ſꝫ q̄ pacto dicam᷒ ſinguloꝝ mēſiū dies:⁊ quō ab eis noīationē ſuſcipiāt q̄ꝫobrē ītelligēdū eſt inp̄mis/p̄mū cuiuſq; mēſis diē

kalēdaꝝ appellatiōe vocari:fin q̄s nonaꝝ dies ꝯſtitu
itur:⁊ ī alijs quidē mēſib⁹ ſeptīa luce Marcio maio/
iulio octobri.ī alijs āt q̄nta ianuario februario aprili
iunio auguſto ſeptēbri nouēbri decēbri:atq̄ oīs hi
dies q̄ kalendas ⁊ nonas īterceſſerint:nonaꝝ cogno
minatiōe cēſent̄:vbi ⁊ nūeꝝ memīerim⁹ ac nonas ip
ſas.⁊ ille abltīo ꝯſtruunt̄:hec actīo.Sȝ īternumerādū
et ꝑpoſtero vtem̄ ordīe/⁊ nonaꝝ diē ꝯnūerabim⁹:at
nonis exactis ꝓxīos octo dies.id q̊ȝ ī q̊libet mēſe iduū
ſil'iter cognomīatiōe ſignificabim⁹:ſȝ pari rōne tū or
dinis tū ānumeratiōis.reliq̊s vͦo ei⁹ mēſis (quotq̊t ſu
ꝑfuerint) dies kalēdaꝝ appellatiōe notabim⁹ q̄ futuri
ac ꝓximi ſūt mēſis neq̄ ordinis neq̄ nūeratōis rōne
īmutata.Ad id om̄e exēplo illuſtrādū ē.ſitq̄ marcius
nobis exēplo:cui⁹ curriculū vno ac trigeſimo die ꝯficit̄
Prima itaq̄ dies kalēde erūt martij. ſecūda ſexto no
nas martij.tercia quīto nonaſ.q̄rta q̄rto nonas.q̄nta
tercio nonas.ſexta nō di ſcd̄o nonas ſȝ ṗdie nonas. ⁊
ita de idib⁹ atq̄ kalēdis.ſeptīa dies none erūt martij.
octaua octauo id⁹ martij.nona ſeptīo id⁹ martij.decīa
ſexto id⁹ martij.vndecīa q̄nto id⁹.duodecīa q̄rto iduſ
tridecīa tercio id⁹.q̄rtadecīa ṗdie id⁹.q̄ntadecīa idus
erūt martij.ſedecīa decīaſeptīa kalēdas aplis:qm̄ is
mēſis ꝓximū ſequit̄.decīaſeptīa decīoſexto kalēdas
aplis.decīaoctaua decīoq̄nto kalēdas.decīanona de
cimoq̄rto kalēdas.viceſima decīotercio kalēdaſ.vice
ſimaṗma duodecīo kalēdas.viceſimaſecūda vndeci
mo kalēdas.viceſimatercia decīo kalēdas. viceſima
q̄rta nono kalēdas.viceſimaq̄nta octauo kalēdas.vi
ceſimaſexta ſeptīo kalēdas.viceſimaſeptīa ſexto ka/
lēdas.viceſimaoctaua q̄nto kalendaſ.viceſimanona
q̄rto kalēdas.triceſima tercio kalēdas.triceſimaprīa
⁊ nouiſſima ṗdie kalēdas aplis.In ceteris oīb⁹ eadē
ſeruāda ē ratio dieꝝ.Dieꝝ aūt numer⁹ haud te lateat

qui ī pr̄optu eſt oībus.

¶ ccxj. Pridie kalēdas pridie nonas pridie idus.

¶ Pridie aūt kalēdas / ꝑdie nonas / ꝑdie idus ⁊ ſignificat qđ vetuſtiſſimi dicebāt die ꝑſtini .ꝑ aduerbio qđ ſignificat die priſtino. ⁊ ſic peruenuſto more die craſtini ⁊ die quinti ⁊ die quinto ſimiliter pro aduerbio. Veruȝ nos priſcam nimis ⁊ horridiorē vetuſtatē vbi qꝫ fugere ac vitare debem᷒ Ac bñ ꝑclare ceſar ꝑcipere ſolebat tāqꝫ ſcopulū ſic fugiēdū eē inauditū atqꝫ inſolēs verbū. Pro gtīs aūt mēſiū rectius poſſeſſiua noīa finxerimus vt ꝑ kalēdis marcij ſic venuſtius dixerimus kalēdas martias ⁊ ita aꝑles / maias / iunias / iulilias / acquītiles / auguſtas ſeu ſextiles / ſeptembrias. ⁊ ita ianuarias: februarias qꝫ aūt ī kalēdis nonis idib᷒ qꝫ ablt̄io caſu iūgim᷒ idē poſſim᷒ in actīm trāſferre ⁊ ad ꝑponere. ſȝ id ſignificat tēpus fere diuturnū vt ad decimuȝ kalēdas februarij dediſti ad me lr̄as. ego vō ad octauū idus ianuarias ad te ſcripſeram. hȝ eñ vim temporis vehementiorem hoc poſterius.

¶ Operis operatio.

¶ Hec igit̄ ꝑ lr̄a ſcribā: hec in ſeſe īpreſētiaꝝ obtulerūt q̄qꝫ annotatu digniora viſa ſūt: que tibi mlr̄to plus fortaſſe ꝯducēt q̄ꝫ eoꝝ ꝑceptiones / q̄ eaſdē ⁊ epiſtol̄ ⁊ .oronib᷒ tribuūt ꝑtes. Quorū penit᷒ eripiēdus ē error: atqꝫ ita ſentiēdū: vt ī lr̄is ipis ad te ꝯcīne deluci deqꝫ pſcribam᷒: ac nr̄aȝ ſn̄iam atqꝫ mētē q̄ꝫ ꝯmodiſſime apiam᷒ Qđ cū hec diligēter tenueris: ex īfinito pene haꝝ rerꝝ nūero / alia quedā nō min᷒ fortaſſe vtilia: ſed mlr̄ta grauiora ſubnectā. q̄obrē (vt facis) cupidiſſime lr̄a ſtudia lr̄aꝝ cōplectere: atqꝫ ea que indies aſſequeris ad exercitationem accommoda. Vale.

¶ Auguſtini Dati Senenſis oratoris ꝑmarij / Iſagogicus libellus in elocutionis precepta Explicatus eſt.